

Redacción
y Administración
C. RAMON LISTA 5158
T. A. 50 - 5502
Bs. Aires

SLOVENSKI GLAS

(LA VOZ ESLOVENA)

PERIODICO QUINCENAL DE LA COLECTIVIDAD ESLOVENA (YUGOESLAVA) PARA TODA
SUD AMERICA - ORGANO DE LA SOCIEDAD YUGOESLAVA
"HOGAR POPULAR ESLOVENO"

REGISTRO NACIONAL
INTELLECTUAL
DE LA PROPIEDAD
No. 225027

CORREO
ARGENTINO
Sucursal 19

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 3158
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 1551

Posamezna št. 20 cts.

LETO (ASO) III.

BUENOS AIRES, 9 DE JUNIO (JUNIA) DE 1948

Núm. (Štev.) 11

Podpisan je trgovski sporazum med F. L. R. Jugoslavijo in Republiko Argentino

Dva naroda združena v prijateljskih odnosih sta se sporazumela in sklenila se
tesnejše povezati in utrditi trgovsko - gospodarske stike v skupno korist

Narodna Skupščina Federativne Ljudske Republike Jugoslavije in Njegova Ekscelenca Predsednik Republike Argentine, v želji, da olajšajo in ojačijo razvoj gospodarskih odnosov med obema narodoma, sklenili so zaključiti trgovsko pogodbo ter so v to svrhu imenovali svoje polnomočne zastopnike in sicer:

Predsedstvo Nar. Skupščine FLRJ je imenovalo Njegovo Ekscelenco Polnomočnega Ministra in Veleposlanika FLRJ v Argentini General Majorja Franceta Pirc;

Njegova Ekscelenca Predsednik Republike Argentine pa je imenoval Ekscelenco Dr. Juana Atilia Bramuglia, Ministra Zunanjih Zadev in Vere; Ekscelenco gosp. Miguela Mirando, predsednika Narodnega Gospodarskega Sveta in gosp. Orlanda Maroglio, predsednika Centralne Banke Republike Argentine.

Predstavniki, ko so izmenjali svoja polnomočja najdena v dobri in pravilni obliki, sporazumeli so se za sledeče:

I. POGLAVJE — SPLOŠNE ODREDBE

Člen 1. — Visoke Stranke Ugovornice izjavljajo svojo željo tesnejše povezati ekonomske zveze, katere jih spajajo in dopolnjevati enakopravno zamenjavo svojih proizvodov, zagotoviti jim stalna tržišča po svojih odnosnih narodnih potrebah.

Člen 2. — Vlade FLRJ in Republike Argentine jamčijo, da bodo natančno izpolnile vse recipročne trgovske operacije, katere se bodo vršile med obema državama. Bodo proučevale in reševale z največjo naklonjenostjo predloge, katere bodo vzajemno predlagale v cilju olajšanja in poenostavljanja svojih gospodarskih odnosov.

Člen 3. — Visoke Stranke Ugovornice se obvezujejo, da bodo toliko na naravne kolikor na predelane proizvode, ki prihajajo iz ene ali druge obeh držav, ki se bodo uvažali iz ene v drugo, nudile največje olajšave v okviru svojih odnosnih zakonodaj v pogledu carine, taks, davkov in državnih pristojbin in enako v pogledu upravnih formalnosti in postopkov, katerih so podvrženi uvoz, promet, prevoz in razdelitev imenovanih proizvodov.

Člen 4. — Vlade FLRJ in Rep. Argentine bodo prevzele potrebne korake, da v duhu odredb in pogodb, katere so v veljavi na tem polju zagotove spoštovanje izvora in kakovost gotovih proizvodov ene izmed obeh držav, pobijajo s primernimi odgovarjajočimi sankcijami promet in prodajo blaga izdelanega na lastni zemlji ali v drugih državah, ki bi nosilo lažni napis izvora, kakovosti ali vrste.

II. POGLAVJE — IZMENJAVA PROIZVODOV

Člen 5. — Republika Argentina bo nudila olajšave FLRJ, da bo Jugoslavija zasedla v mejah svojih potreb nabaviti, v dobi enega leta računajoč to od dne, ko stopi v veljavo ta pogodba, med drugimi, sledeče argentinske proizvode v spodaj navedenih minimalnih količinah:

Neustrojene goveje kože .... 6.000 ton
Prana volna ..... 4.000 „
Laneno olje ..... 1.000 „
Industrijski loj ..... 500 „
Kazein ..... 100 „

Industrijski vosek ..... 100 „
Konjska žima ..... 8 „

Člen 6. — FLRJ bo nudila Republik Argentini olajšave, da bo Argentina po svojih potrebah zamogla nabaviti v teku enega leta računajoč od dneva, ko stopi v veljavo ta sporazum, med drugimi, sledeče jugoslovanske proizvode v spodaj navedenih minimalnih količinah:

Cement Portland ..... 100.000 ton
Kavstična soda ..... 4.000 „
Soda Solway ..... 1.900 „

Umetni brusilni kamni za glaženje in brušenje (pravilna kolesa z nad 16 palcev premera, brusilni kamni z osjo ovito v medenino za brušenje ventilov in nepravilnih osov, koles z žlebovi, brusilni kamni za zobozdravniške potrebe) 50 „
Hmelj ..... 100 „
Orehli z lupino ..... 100 „
Suhe gobe ..... 20 „
Cigaretni papir ..... 50 „
Zdravilna zelišča ..... 70 „
Kalcijev karbid ..... 2.000 „
Kalcijev cijanamid ..... 20 „
Rezan hrastov les ..... 7.500 „
Rezan bukov les ..... 4.000 „
Rezan borov, jelkin in smrekov les ..... 25.000 „
Limane lesene plošče (maderas terciadas) ..... 250 „
Alkaloidi za medicinske potrebe ..... 100 kg.

Člen 7. — Proizvode označene v členu 5 nabavljale bodo ustanove ali podjetja, katere bo odredila jugoslovanska Vlada od ali po posredovanju argentinskega Zavoda za Izmenjavo, samo ako ta ustanova ne smatra za potrebno da se iste kupi od kake druge ustanove ali izvoznega podjetja s sedežem v Republici Argentini.

Ta odredba se bo istotako vpoštevala za druge nabave argentinskih proizvodov, katere bi jugoslov. vlada nabavila neposredno ali posredno za dobo trajanja tega sporazuma.

Člen 8. — Proizvode omenjene v členu 6 bo nabavljala Argentinska Ustanova za Pospešitev Izmenjave, druge uradne usta-

nove ali uvozna podjetja s sedežem v Republici Argentini.

Člen 9. — Jugoslovanski in argentinski proizvodi, ki se bodo izmenjavali med Jugoslavijo in Argentino, bodo računani po cenah, katere se bodo z dogovorom določile.

Člen 10. — Izvoz argentinskih proizvodov v FLRJ in izvoz jugoslovanskih proizvodov v Rep. Argentino je podvržen odredbam splošnega značaja, katere so v veljavi v državi izvoza v trenutku izvršitve vsake operacije.

Uvoz argentinskih proizvodov v FNRJ in uvoz jugoslovanskih proizvodov v Rep. Argentino je podvržen odredbam splošnega značaja, katere so v veljavi v državi uvoza v trenutku carinjenja blaga.

Člen 11. — Tri mesece pred potekom enoletnega roka veljavnosti tega sporazuma, Visoke Stranke Ugovornice bodo določile jugoslovanske in argentinske proizvode, kateri pridejo v poštev v izmenjavi med obema državama v teku naslednje dobe 12 mesecev in tako do izteka tega sporazuma.

Člen 12. — Poslanstvo FNRJ v Buenos Airesu in Argentinska Ustanova za Pospešitev Izmenjave bodo v stalnih stikih za proučevanje potrebnih ukrepov, kateri bi se mogli podvzeti v obeh državah v cilju olajšanja in ojačanja izmenjave blaga.

III. POGLAVJE — POMORSKI PREVOZ

Člen 13. — Ladje vsake od Visokih Strank Ugovornic bodo uživale na področju druge najugodnejši postopek, ki ga dopuščajo njihova odnosna zakonodajstva v pogledu vporabe pristaniških ugodnosti in operacij, katere se bodo vršile v istih.

Člen 14. — Visoke Ugovorne Stranke se obvezujejo, da bodo za časa trajanja tega sporazuma, podvzele odgovarjajoče ukrepe, da se prevoz blaga, ki se izmenjuje med FLRJ in Rep. Argentino vrši predvsem z ladjami jugoslovanske in argentinske zastave enake tonaže.

V slučaju, da bi katerakoli od teh dveh držav ne imela dovoljno števila la-

dij za prevoz blaga, katero ji pripada po tej odredbi, je dolžna nadomestiti to pomanjkljivost tovornega prostora, poslužujoč se predvsem in pod istimi pogoji ladij druge države Ugovornice.

Izvajanje teh odredb ne sme imeti za posledico nikake zakasnitve v izročitvi niti podražitve proizvodov, ki se prevažajo.

IV. POGLAVJE — ZAVAROVANJE

Člen 15. — Jugoslovanska vlada si pridržuje pravico, da zavaruje pri jugoslovanskih družbah jugoslovansko blago, katero se izvažava v Argentino in argentinske proizvode, kateri se uvažajo v FNRJ ako nosi riziko prevoza prodajalec ali kupec.

Argentinska vlada si pridržuje pravico, da zavaruje argentinsko blago, katero se izvažava v FNRJ in jugoslovanske proizvode, kateri se uvažajo v Argentino kadar riziko nosi prodajalec odnosno kupovalec.

V. POGLAVJE — ZAKLJUČNE ODREDBE

Člen 16. — Katerakoli od Visokih Strank Ugovornic lahko začne pogajanja z namenom preprečiti težkoče katerekoli narave, katere bi nastale tekom izvajanja odredb tega sporazuma in to v skupnem dogovoru z drugo Ugovornico.

Člen 17. — Ta sporazum se bo ratificiral po ustavnem postopku vsake od Visokih Strank Ugovornic in izmenjava teh ratifikacij se bo izvršila v Beogradu v najkrajšem času.

Brez oziroma njegove ratifikacije ta sporazum bo stopil začasno v veljavo naslednji dan po podpisu in bo ostal v veljavi do 31. decembra 1951. leta. Kljub temu vsaka od Visokih Strank Ugovornic si pridržuje pravico, da lahko v vsakem trenutku sporazum prekliče po dovršenem prvem letu njegove veljave s predhodnim obvestilom šestih mesecev.

V POTRDITEV TEGA zgoraj navedeni polnomočni predstavniki podpisujejo tri izvode enake in istoveljavne vsebine, v jugoslovanskem, francoskem in španskem jeziku, dne sedmega junija tisoč devetsto štirideset osmega leta.

Izjava našega Polnomočnega Ministra

G. M. Franceta PIRC

Ko je po podpisani pogodbi naš polnomočni minister general major Francé Pirc zapuščal palačo San Martín, je časnikarjem izjavil sledeče:

Čutim veliko zadoščenje, da sem imel priliko in čast podpisati trgovsko pogodbo med našima prijateljskima državama.

Smatram, da bo ta splošna pogodba služila kot podlaga bodočemu zblizanju na gospodarskem polju. Gotov sem, da naši odnosi in bodoči skupni interesi zagotavljajo razvoj in okrepitev gospodarskih odnosov med našima dvema narodoma. Sem mnenja da naši trdni trgovski odnosi so vedno dobro jamstvo prijateljstva med narodi, in da vsaka akcija za tesnejšo povezavo jugoslovansko-jugoslovanskih gospodarskih odnosov bo pomagala utrditi stalno prijateljstvo med F. N. R. Jugoslavijo in Republiko Argentino. Moje prepričanje v tem smislu je še trdnjše, ker kakor je znano, med našima dvema državama in našima narodima ni bilo nikoli nasprotstev nobenega značaja.

"Partizanka" odpeljala v domovino drugo skupino povratnikov

Množica nad 15 tisoč Jugoslovancev je ob odhodu "Partizanke" predstavljala plebiscit jugoslovanskih izseljencev v Argentini za Novo Jugoslavijo

DOSPEL JE TEŽKO PRIČAKOVANI DAN

"Še en mesec, še en teden, par dni in "Partizanka" pripluje v Buenos Aires" — tako se je slišalo pogovore onih, ki so se vrnili v domovino. Težko in nestrpnost so pričakovali določen dan prihoda "Partizanke" in prehitro je pa došel za one, ki niso imeli svojih zadev še urejenih.

25. maja, argentinski narodni praznik, za ta dan je bil najavljen prihod "Partizanke" v buenosaireško pristanišče. Mnogo ljudstva se je ta dan

go našega ljudstva prispelo tudi iz notranjosti in celo iz daljne Córdobe in tako izpolnilo željo, da si ogleda "Partizanko" ter pozdravi njeno posadko. Zapustili smo ta dan ladjo ob zelo pozni uri, ker tudi člani posadke so odšli, bodisi na Boko ali v Vicente López, kjer se je njim na čast priredil "vermuth" ali kaj sličnega.

DAN ODHODA

Prišel je dan odhoda, nedelja 30. maja. Že v zgodnjih jutranjih urah so ne-

V imenu jugoslovanskih izseljencev se je poklonilo "Partizanki" naso zastavo

Centralni Jugoslovanski Svet v Argentini, v katerem so vključene vse naše organizacije je v imenu naših izseljencev poklonil "Partizanki" zelo krasno zastavo, katero se je nakupilo iz prostovoljnih prispevkov naših izseljencev.

Zastava je bila izročena posadki v nedeljo 30. maja zjutraj v prisotnosti predsednika C. J. S. tov. R. Mikuličiča in drugih zastopnikov naših organizacij. Ob tej priliki je imel tov. Sazunić govor v katerem se je najprej zahvalil Maršalu Titu in ostalim voditeljem, ki so se in se zanimajo, da povzdignejo jugoslovansko mornarico. Pozdravil je tov. kapitana in ostalo posadko "Partizanke". Povdaril je, da so naši izseljenci pozdravili v Buenos Airesu "Partizanko" kot poslanko naše nove Jugoslavije.

Obširen govor je zaključil: "Odločili smo se, da Vam v spomin poklonimo našo s slavo okinčano trobojnico, simbol nove FLR Jugoslavije, prepričani, da jo boste zvesto čuvali, ker ste za vstvarjanje iste prelivali vašo kri."

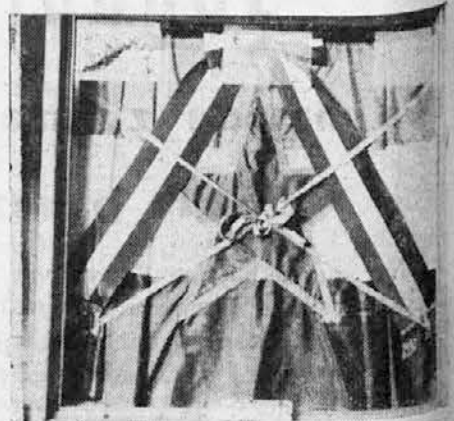
na palubi in kričijo svojeem zadnje besede v pozdrav. Med 15 tisočo množico so tudi rojaki, ki nimajo ne svojeev ne prijateljev med odhajajočimi, dospeli pa so, da pozdravijo našo slavno "Partizanko" in odhajajoče rojake.

Močan pisk sirene naznanja, da "Partizanka" kmalu odpotuje. Četrte ure prej stopi iz parnika naš Minister General Major Francé Pire, ki ga ljudstvo pozdravi z burnimi oyajicami ter mu s spoštovanjem odvarja pot med množico.

Potom zvočnikov opozarjajo naj zapustijo krov oni, ki ne potujejo. Še enkrat smo v naglici pozdravili naše tovariše in v tem trenutku so nas še zaprosili: Pozdravite potom "SLOVENSKEGA GLASA" še enkrat vse tovariše in znance, posebno one, ki jih v zadnjem trenutku nismo videli!"

Predsednik C. J. S. tov. Mikuličič je nato izročil zastavo kapitanu "Partizanke" tov. Račiću.

Na srebrni ploščici je bil izdelan sledeči napis:

"Posadki parnika "Partizanka" ob priliki njenega prvega prihoda v Buenos Aires leta 1948, v znak hvalečnosti narodnim oblastem F.L.R.J. za reparacijo naših izseljencev, poklanjajo jugoslovanski izseljenci v Rep. Argentini."

Pogled s "Partizanke" na množico je bil nepopisljiv in marsikateri povratnik se je prav s strahom ozrl na ljudstvo, ker pogled mu je težil sree.

Ponovno se oglasi sirena, odstranijo se stopnice, mornarji odvežejo vrvi in "Partizanka" se prične odmikati. V odgovor sireni zagrmijo ogromni aplavzi množice in tisoči belih roboev mahajo v pozdrav. Zbrani potniki na krovu istotako kličejo zadnje besede in pozdravljajo. Prizor v tem trenutku je vse močno ganil in ni bilo očesa iz katerega bi se ne ulila solza.

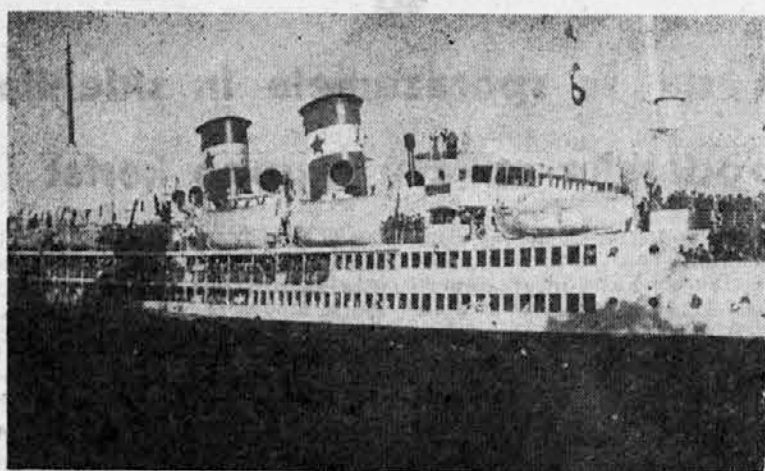
Par sto metrov že oddaljena "Partizanka" nas še enkrat s sireno pozdravi in izgine izpred naših oči.

Odpeljala je drugo skupino povratnikov, ki se vračajo po dolgoletni odsotnosti, v našo svobodno domovino F. L. R. Jugoslavijo. Vračajo se v naročje matere domovine, da tam s svojim delom, s svojim znanjem in najboljšo voljo pripomorejo pri gradnji nove Titove Jugoslavije.

Lahko trdimo, da je v pristanišču zbrana množica predstavljala plebiscit jugoslovanskih izseljencev v Argentini za novo Titovo Jugoslavijo. To naj bo odgovor vsem onim našim sovražnikom, ki blatijo našo domovino in si s podlimi lažmi prizadevajo, da bi preprečili povratek naših izseljencev. Vse lažnjive vesti iz domovine objavljene v tisku sovražnikov ne bodo prepričale našega zavednega ljudstva, katero stopa v izseljeništvu vedno po pravi poti in si želi čimprej v domovini uživati težko pridobljeno svobodo za katero se vsi že toliko let borimo.

Tovarišem povratnikom želimo srečno pot in srečnejše življenje v domovini!

Naši slavni "Partizanki" pa kliče mo: nasvidenje meseca avgusta!

Odhajajoči rojaki pozdravljajo s "Partizanke"

zbralo v pristanišču, da pozdravi njen prihod a "Partizanka" je dospela šele naslednji dan ob 7.30 uri zjutraj.

Po izkrcanju potnikov v Dársena Norte je bila "Partizanka" peljana v Dárseno A, kjer je ostala potem do odhoda.

Vsak naš izseljenec, ako mu je le čas dopuščal, je stekel v pristanišče, da pozdravi našo posadko. Ni bilo treba povpraševanja, kje je "Partizanka" zasidrana, kajti že od daleč so bili vidni dimniki s peterokrako zvezdo. Posebno naši malčki so iztegali roke in vzklikali: "Tam je "Partizanka"!"

Glede obiska na parnik je ob tej priliki zadevo uredil Jugoslovanski Centralni Svet. Razdelilo se je vstopnice potom naših organizacij in vsakemu je bila dana prilika, da si ogleda ta biser nove jugoslovanske mornarice. V četrtek 27. maja in naslednje dni je bil dovoljen vstop, da se lahko "Partizanko" obiše. Opazili smo s kako velikim zanimanjem so obiskovalci ogledovali razne prostore ladje. Komorkoli se je človek ozrl je bil red in največja snaga. Obiskovalci so pazili kot na svojo lastnino, da nikjer nič ne zamažejo in zdelo se je vsem skoraj neverjetno, da naša vlada pošlje po delavce povratnike tako lep parnik, ki je prej služil le bogatim turistom.

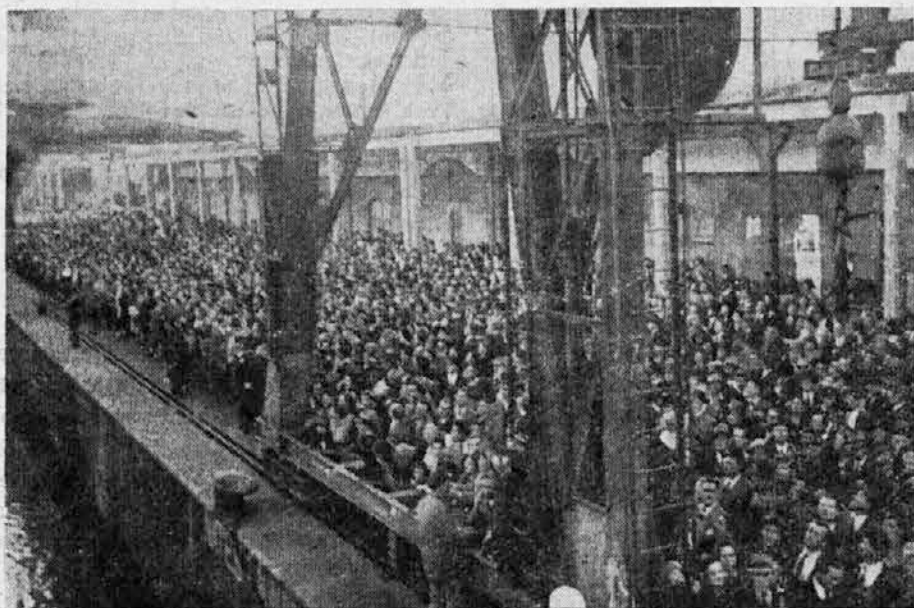
Ogromna množica obiskovalcev pa je dospela v pristanišče v soboto popoldne. Družine z otroci in naše stare mame, vse je pohitelo, da si ogleda "Partizanko". Na krovu, v dvoranah in po hodnikih, povsod polno ljudstva in posebno pa ob vhodu na stopnice je bila do pozne ure velika gneča. Mnogo družin se je spet vrnilo domov, ker niso imele sreče, da bi prišle na vrsto, da bi šli na ladjo in si jo ogledali. Kljub veliki gneči pa se je naše ljudstvo vedlo disciplinirano in izvršilo vsak ukaz.

Moramo tudi pripomniti, da je mno-

kateri povratniki prispeli v pristanišče in se vkrcali. Na tablici je bila že zapisana ura odhoda in sicer ob 4 pop.

V prvih popoldanskih urah se je množica pričela zbirati, povratniki s prtljago, ter svoji in prijatelji, ki so jih spremljali. Pred vstopnicami za vstop na ladjo se zbira vedno več ljudstva, odigravajo se ganljivi prizori, ker prišla je ura slovesa. S solznimi očmi pozdravlja in objema prijatelj prijatelja, matere otroke, brat sestro, itd. Mnogi se zelo težko ločijo in zadnja beseda vseh je: "Nasvidenje v domovini!" Vsak povratnik in povratnica stopi na "Partizanko" s solznimi očmi, a to niso solze žalosti, temveč solze veselja.

Množica vedno več narašča in prestopi vrvi, katere so oblasti napele. Zastonj je bilo vsako prizadevanje mornarjev, da bi ljudstvo zadržali. Ura odhoda se je bližala, povratniki stojijo

Manifestacija naših izseljencev v pristanišču ob odhodu "Partizanke"

"Slovenski Ljudski Dom" poklonil v spomin posadki "Partizanke" lep pergamin

Ženski odsek Slov. Ljudskega Doma je pripravil pergamin in izbral priliko pri poslovnem večeru povratnikom, da so tega naši rojaki podpisali. Zbralo se je na ta način več sto podpisov. Napis na pergaminu se glasi:

**"SLOVENSKI LJUDSKI DOM
POKLANJA V SPOMIN POSADKI
PARTIZANKE"**

V nedeljo 30. maja in par ur pred odhodom "Partizanke" se je v prisot-

nosti g. Ministra General Majorja Franceta Pirca in par naših zastopnikov izročilo kapitanu "Partizanke" pergamin. Ob tej priliki je pozdravil in spregovoril par besed v imenu Slov. Ljudskega Doma tov. Semolič.

Čeprav skromno naše darilce, je obenem tudi zelo bogato, ker tu je zapisanih več sto imen, katera pričajo naklonjenost do naše domovine F. L. R. Jugoslavije.

Pocastilo se je tovarisice posadke parnika "Partizanke"

Centralna Komisija Jug. Žen je priredila v soboto 29. maja zvečer v prostorih društva Vzajemne Pomoči v Boki "Vermuth" v čast tovarišicam, članicam posadke "Partizanke".

Dvorana je bila ob določeni uri zasedena do zadnjega kotička od naših izseljencev, ki so hoteli pozdraviti in spoznati tovarisice in druge člane posadke naše hrabre mornarice, ki so se ponovno nahajali med nami.

Ob vstopu teh v dvorano so jih navzoči pozdravili z burnimi aplavzi. V imenu C. Komisije Jug. Žen jih je pozdravila tov. H. Pejaković. Pozdravil je nato vse jug. žene brat P. Šostakov-

sky. V imenu posadke "Partizanke" je pozdravil tajnik Sindikalne Podružnice na "Partizanki" tov. Ljubo Sabljic in govoril o napredku naše domovine in vršitvi petletnega plana.

V imenu tovarišic "Partizanke" je govorila bolničarka tov. Vinka Urlic, ki je obrazložila današnje stališče žene v Jugoslaviji in izročila v imenu jug. žen tople pozdrave.

Poklonilo se je tovarišicam cvetja in druga darila in je nato zbor posadke zapel par lepih partizanskih pesmi. Zaplesalo se je tudi partizansko kolo in prav škoda, da smo se vsled pozne ure morali tako hitro raziti.

Kapitan, višji častniki
"Partizanke" in člani
Centralnega Jugoslo-
vanskega Sveta ob pri-
likli poklonitve zastave
"Partizanki"

SVETOVNE VESTI

PREDSEDNIK ČEŠKOSLOVAŠKE, DR. EDVARD BENEŠ, ODPSTOPI

Iz Prage je prišla vest, da je predsednik republike, dr. Edvard Beneš, v sled zdravstvenih razlogov odstopil. Dr. Beneš, ki je skupno z Masarykom in generalom Štefánikom tvoril trojico prvoboriteljev za ustanovitev Češkoslovaške republike, bo ostal zapisan v zgodovini češkoslovaškega naroda na najodličnejšem mestu, katero si je zaslužil z vztrajno borbo za svobodo in demokracijo.

ITALIJANSKA REPUBLIKA IMA NOVEGA PREDSEDNIKA

Po dvodnevni pogajanji in štiri-kratnih volitvah je italijanska republika dobila novega predsednika v osebi bivšega ministra 74 let starega Luisa Einaudi. De Gasperi je hotel na vsak način postaviti za predsednika grofa Sforza, kar pa se mu ni posrečilo; končno se je zadovoljil z Einaudi-jem, raje nego z bivšim predsednikom De Nicola.

Vse to pa ni in ne bo rešilo težke krize, katera tlači italijansko delovno ljudstvo, katero vedno v večji meri odhaja v tujino. De Gasperiju naklonjeno časopisje, lahko opeva naprej njegovo politiko, naj pa tudi pove zakaj se italijanski narod seli v takem številu, kot še nikdar prej.

VPRAŠANJE TRSTA

Ko so potegovali krivično črto po naših krajih so Amerikanci z vso močjo pritiskali, da Trst in okolica mora postati to kar je danes. Od takrat pa do danes, so se razmere precej spremenile,

zato pa bi sedaj radi priključili Trst Italiji. V ta namen so poslali Sovj. Rusiji že štiri prošnje, na katere so prejeli samo en odgovor, v katerem je bilo jasno povedano, da z priključitvijo Trsta Italiji vprašanje istega ne bo rešeno. Pot do rešitve je druga, toda ta Amerikancem ne diši.

V PALESTINI SE NI MIRU

Lanskega leta — 29. nov. — se je izrekla Skupščina narodov za razdelitev Palestine med Arabce in Žide. Prvi niso z predlogom zadovoljni, medtem ko so Židje sprejeli predlog z velikim veseljem, ker so v njem videli možnost ustanovitve lastne države.

Angleži so tudi odšli iz Palestine, toda kot je razvidno iz poročil je ostalo še mnogo častnikov v arabski legiji, poleg tega Angleži tudi z orožjem zalagajo Arabce, kar povsipejuje nadaljno prelivanje krvi iz katere raste bogatstvo onih, ki podžigajo in podpirajo borbo med Arabci in Židi.

Skupščina Združenih narodov je predložila načrt štiritedenskega premirja — čas v katerem naj bi se rešilo sporno vprašanje Palestine. To pa menda ne bo rodilo zaželenega uspeha, za dosego katerega skupščina Združenih narodov bo morala malo natančneje pregledati zadevo, ter isto resno vzeti v poštev.

IZ ČEŠKE

V nedeljo 31. maja je češkoslovaško ljudstvo odločno dokazalo lažnjivemu svetu, da nova demokratična republika je ljudstvu pri sre. Vkljub temu kapitalistično časopisje še vedno nada-

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

ZMEROM VEČ LJUDSKIH KNJIŽNIC

Da bi bili doseženi čim lepši uspehi na polju ljudskega knjižničarstva, je bilo zasnovano v Sloveniji posebno tekmovanje za povzdigo ljudskih knjižnic. Že po treh mesecih so se pokazali lepi uspehi tega prizadevanja. Število ljudskih knjižnic se je povečalo v tem času za 148 tako da deluje sedaj na področju Ljudske republike Slovenije 1.325 knjižnic. Nabavjenih je bilo 33.614 knjig, in je naraslo v knjižnicah število knjig na 331.121. V prvih treh mesecih tega ljudsko-prosvetnega tekmovanja je bilo 70.246 bralcev izposojenih 241.251 knjig. Pripomniti je, da je bilo v tem času 33 knjižničarskih tečajev, na katerih so se usposabljali novi kadri za upravljanje ljudskih knjižnic.

ZMAGA LJUDSKE PROSVETNE MISLI NA HRVATSKEM

Nov čas je vtisnil svoj pečat tudi ljudskim prosvetnim prilikam v Ljudski republiki Hrvatski. Od osvoboditve do druge polovice 1947 se je naučilo na področju Hrvatske pisati in čitati 80.648 ljudi. Sedaj obiskuje analfabet-ske tečaje 92.000 ljudi. Za usposabljanje novih kadrov so bili organizirani posebni osnovni in srednji splošni izobraževalni tečaji. Te tečaje obiskuje sedaj 8.623 ljudi. Važno nalogo ljudsko prosvetnega dela opravljajo ljudske univerze, ki jih je bilo na Hrvatskem konec preteklega leta 145. Skupno je bilo 14.127 predavanj, ki jih je poslušalo 1.206.856 ljudi. Značilno je, da je bilo 75% teh predavanj na vasi. Hrvatsko delovno ljudstvo je pokazalo mnogo smisla za ustanovo ljudskih čitalnic, ki jih je doslej 811. Po vseh večjih vaseh in okrajnih središčih so prosvetni domovi. Vseh skupaj jih je 479. Močno je med hrvatskimi množicami zakoreninjena tradicija ljudskih knjižnic. Skupno posluje sedaj 2.233 knjižnice z 959.918 knjigami. Število knjig in knjižnic stalno narašča. Mnogo je pripomogla k popularizaciji hrvatske

ljuje po svoje. Tako smo imeli priliko čitati: "Proti vladi je glasovalo 20 do 30 od sto in v nekaterih okrajih celo 50 od sto". Ravno v istem časopisu smo izvedeli, da vlada je dobila 90 od sto oddanih glasov.

V AMERIKI SE TUDI PRIPRAV- LJAJO

V Zedinjenih Državah se pripravljajo za predsedniške volitve, ki se bodo vršile dne 2. novembra. Poleg dveh tradicionalnih strank bo nastopila še novo ustanovljena neodvisna stranka, katera je bolj poznana pod imenom tretja stranka.

Kandidat nove stranke je bivši podpredsednik Henry A. Wallace, ki si je pridobil precej zaupanja posebno med delovnim ljudstvom.

Od zmage republikanske stranke, delavstvo nima kaj pričakovati, enako menda ne tudi od demokratske (Truman) zato pa bo delavstvo skoraj gotovo podprlo tretjo stranko.

KONEC PARAGUJSKE DIKTA- TURE

Dne 3. t. m. je bil prisiljen podati ostavko paragujski predsednik general Morinigo. Za časa diktature je bilo umorjenih nešteto demokratičnih borcev; zaporji so bili in so še prenapolnjeni. Kakšno orijentacijo bo azvzela provizorična vlada bomo kmalu videli. Vsekakor pa dvomimo, o novi vladi, kajti mnogokrat se menja samo ime in reakcija osane nadalje.

ljudske knjige posebna potujoča razstava knjig, organizirana v vagonu, na kamionu in na parniku, ki je preplul 27 otokov s 40 vasm. Ljudstvo je povsod navdušeno pozdravljalo parnik s knjigami ter filmi, ki ga je obiskalo okoli 40.000 ljudi.

NOVA DRŽAVNA OPERA V BEOGRADU

Komiteta za fizkulturo in umetnost pri vladi FNRJ je sklical konec preteklega leta v Beogradu posebno konferenco gledaliških strokovnjakov in arhitektov. Na tej konferenci so ugotovili načelne smernice za gradnjo nove velike državne opere v Beogradu. Nova opera, ki je eno najpomembnejših zasnovkov v izgradnji Velikega Beograda, bo stala nasproti ljudski skupščini FLRJ na drugem savskem bregu. To bo tip reprezentativne opere v tradicionalnem slogu. Seveda bo vsa zunanost s svojo oblikovno lepoto in tehničnimi izpopolnitvami izraz nove jugoslovanske kulture. Število sedežev bo do 3.000, kar ustreza kulturnim potrebam bodočega Beograda. Zanimiva je nadalje okolnost, ki ustreza načelu enakopravnosti v novi Jugoslaviji, da ne bo imela nova opera niti lož, niti parterja, niti galerije, ampak veliko skupnost enakovrednih sedežev z najmanjšim številom lož za vladno, njene goste, diplomacijo in predstavnike množičnih organizacij. Oder nove opere bo tehnično kar najpopolnejši. Zgrajen bo tako, da bo ustrezal nastopom velikih množic igralcev in stativov. Lahko ga bo preobraziti tudi v koncertni oder.

LETOŠNJI ZAGREBSKI VELE- SEJEM — REVIJA POMEMBNIH GOSPODARSKIH USPEHOV

Že lanski mednarodni velesejem v Zagrebu je vzbudil veliko pozornost in zanimanje v gospodarskem in poslovnem svetu. Zanimanje za letošnji, ki so ga odprli 8. maja, je še večje. Do 10. maja je bilo že 93.000 obiskovalcev. Prišli so v Zagreb gostje iz skoraj vseh evropskih držav. Obiskovalci kažejo zanimanje predvsem za razstavljenimi deli novatorjev, ki so s svojo iznajdljivostjo pomagali ustvarjati te proizvode, ki jih v stari Jugoslaviji nismo poznali. Ogromni stroji pričajo o pomembnih gospodarskih uspehih v okviru petletke. Velesejem odkriva na vsak korak neizmerna bogastva naše zemlje. Od inozemskih držav sodelujejo na razstavi ZSSR, Češkoslovaška, Poljska, Madžarska, Bolgarija in Albanija. Povsem jasno je, da vzbujajo pri obiskovalcih največje zanimanje razstavljeni proizvodi Sovjetske zveze. Hkrati pa dokazuje sijajno organizirani letošnji zagrebški mednarodni velesejem, kaj premore ustvariti socialistično gospodarstvo, ki je pretvorilo v vseh pogledih zaostalo staro Jugoslavijo v sodobno državo z visoko razvito industrijo in najnaprednejšim kmetijstvom.

GRADNJA DELAVSKIH STANO- VANJ

Že lani so sprožile sindikalne organizacije pobudo za zidavo delavskih stanovanj na prostovoljni osnovi. Najlepše uspehe so pokazale v tem pogledu sindikalne organizacije Bosne in Hercegovine ter Makedonije. Člani bosanskih in hercegovskih sindikalnih organizacij so zgradili v preteklem letu 757 delavskih stanovanj, člani makedonskih sindikatov 70 stanovanj, dočim jih bodo letos dozidali še 452. V Bosni in Hercegovini bodo zgradili letos še 500 delavskih stanovanj, v Hrvatski pa 250.

Primorske Vesti

TUDI TO BOMO PREŽIVELI

Ko je de Gasperijeva Italija s 15. septembrom 1947 prevzela oblast nad Gorico, je zločinska, teroristična fašistična druhal razgrajala po Gorici in razbijala Slovence stanovanja in trgovine. Demokratična fronta Slovencev je tedaj zbrala 78 prijav prizadejnih oškodovancev, ki so bile odposlane de Gasperijevi vladi, in terjala, da se žrtvam fašističnega nasilja povrne škoda. In kaj se je zgodilo? Do volitev ni bilo nobenega govora. Dva dni po volitvah pa je poslala goriška prefektura Izvršilnemu odboru Demokratične fronte Slovencev sporočilo vlade z vrnjenimi prijavi. To sporočilo je primer edinstvene "salamonske" rešitve: Oškodovani Slovenci naj tožijo rednemu sodišču tiste, ki so škodo povzročili. In vendar so bile v številnih prijavih točno navedena imena glavnih fašističnih razbijalcev in napadalcev ob septembrskih dogodkih. De Gasperijeva vlada je s tem razkrinkala sebe samo. Njena "rešitev" je groba kršitev vsakega prava, hkrati pa tudi odkrit dokaz sovražstva do slovenske narodne manjšine ter očitna potuha fašističnega elementa, ki menijo, da smejo sedaj vse storiti, karkoli se jim poljubi. Goriški Slovenci bomo tudi to preživel. Takšno krivično ravnanje nas more le izpodbujati k še trdnjejši povezanosti in nadaljevanju poti, ki vodi k pravičnejšemu, lepšemu življenju.

SLOVENCE IZGANJAJO IZ GORICE

Oblasti de Gasparijevoga režima hočejo s svojim ravnanjem na vsak način prepričati naše ljudstvo, da se niso nič poboljšale in da ne more biti govora o tem, da bi se prilike glede na čas fašizma kakor koli spremenile. Da, nemalokrat dobivamo vtis, kot da se celo slabšajo in postružejo. V Gorici, ki je bila v razdobju Avstrije kulturno, politično in gospodarsko središče vsega svojega zaledja, so si številni pošteti Slovenci ustvarili svojo eksistenco kot trgovci, obrtniki in nameščenci v raznih strokah. Sedaj pa se je dogodilo, da jim italijanska oblastva nočejo priznati državljanstva in jih meni nič, tebi nič smatrajo za jugoslovanske državljane. Sedaj po volitvah so izdale italijanske oblasti barbarske ukrepe proti jugoslovanskim državljanom. Pričele so jih izganjati. To ravnanje je v ostren nasprotju z določili mirovne pogodbe in Zakona o javni varnosti, ki dopušča izgon tujega državljanca le iz razlogov javne varnosti in po predhodni posvavitvi. Preganjanje goriških Slovencev je posledica histerične gonje fašističnega in šovinističnega tiska, ki hujska proti vsem demokratičnim državam in proti vsem miroljubnim ljudem. Pravijo, da ga ni drevesa, ki bi moglo zrasti do n. b. Izganjanje ne bo opoginilo našega hrbita in ne bo zrahljalo vere v končno zmago naše pravice.

GLAS Z BAZOVICE

Pravijo, da bodo odprli na Bazovici živalski sejem. Dolgo, precej dolgo govorijo že o tem. Bazovica ima v tem pogledu že svoje tradicije, ki segajo v čas pred prvo svetovno vojno. Zaradi konkurence s strani Sežane so prenehali bazoviški sejmi. Danes, ko Sežana ne prihaja več v poštev, da bi bilo zopet koristno prirediti sejme na Bazovici, ki leži ob cestnem križišču. Ravno zaradi tega ima vse prednosti pred ostalimi vasi tržaške okolice. Razen tega ima Bazovica tudi hleve in druge prostore, ki so potrebni za sejme. Danes bi lahko Bazovica prevzela nekdanjo vlogo Sežane kot glavnega tržnega mesta za živino v tržaški okolici.

PO VZORCU GESTAPOVSKIH POLICISTOV SO DE GASPERIJEVI POLICISTI NAPADLI SLOVENSKO VAS ŠTANDREŽ PRI GORICI

V slovenski vasi Štandrež pri Gorici je 4. aprila od 6. ure zjutraj do 13 ure vladalo obsedno stanje. Na vse zgodaj je pridrvelo v vas preko 600 karabinerjev poleg velikih vojaških kontingentov, vsi v popolni bojni opremi in z oklopnimi avtomobili. Nihče od prebivalcev ni smel zapustiti niti svojega stanovanja. Dijakom, kmetičem, delavcem in uradnikom je bilo prepovedano iti v Gorico. De Gasperijevi policijske sile so se poslužile podlega izgovora "da iščejo orožje za obrambo miru za časa volitev" ter preiskale vse hiše v vasi. V resnici pa so karabinerji uprizorili pravi lov na jugoslovanske uniforme in na rdeče zvezde. V hiši št. 72 so popolnoma porušili dimnik. Karabinerji so od ljudi, ki govorijo v vasi vsi slovensko, zahtevali, naj govorijo italijansko, ker so pač v Italiji. Z naropanimi slovenskimi in jugoslovanskimi zastavami so karabinerji in vojaki izživalno na ulicah čistili svoje avtomobile in trgali z zastav rdeče zvezde ter jih teptali. Iz vasi so italijanski vojaki in karabinerji odpeljali dva kamiona naropane blaga in deset vaščanov pod pretvezo, da so pri njih našli vojaške predmete.

Policijska akcija je imela predvsem namen terorizirati slovensko prebivalstvo Štandreža, ki se je stoodstotno odzvalo klicu italijanske Ljudske fronte in bo skupaj z italijanskimi demokrati glasovalo za Ljudsko fronto.

SRAMOTNA VLOGA DELAVSKE ZBORNICE

Delovno ljudstvo je že izdavnja spregledalo sramotno in gnusno vlogo, ki jo igra Delavska zbornica v Trstu. Ta ustanova se ne bori za pravice delovnih množic, za izboljšanje njihovega položaja, ampak daje ob vsaki priliki najgorjo potuho delodajalcem ter njihovim podreptikom in hlapčičem. Če gre za stavko, potem organizira stavkokaze, da padejo svojim delovnim tovarišem v hrbet. Če gre za pogajanja pri zeleni mizi, potem se izjavljajo proti borbenemu stališču Enotnih sindikatov kot resničnega predstavitelja tržaškega delavstva ter njegovih pravic. To dvoilično, gnusno vlogo je odigrala Delavska zbornica tudi ob nedavni stavki pekovskih pomočnikov, ki so končno po zaslugi Enotnih sindikatov zmagali v svojih upravičenih zahtevah. Dosežen je bil sporazum, po katerem bo povišana pekovskim pomočnikom osnovna plača za 15 %. Ves čas stavke je dajala Delavska zbornica očitno potuho stavkokazom. Ko so stavkajoči dosegli uspeh, so prišli podpisat sporazum tudi zastopniki Delavske zbornice. S tem so morali priznati uspeh, ki so ga priborili pekovskim pomočnikom Enotni sindikati, hkrati pa tudi svojo blamažo in beden poraz. Ta primer jasno kaže, da je mogoče doseči spoštovanje pravic delovnih ljudi le z odločno, žilavo borbo.

RIHEMBERČANI STOPAJO PONOSNO V NOVO ŽIVLJENJE

Komu ni znan Rihemberk? Če ne drugače po Simonu Gregorčiču, ki je tukaj pel slovenskemu ljudstvu svoje izpodbudne pesmi. Kdo še ni slišal za kruto usodo, ki je doletela med drugo svetovno vojno prijazni Rihemberk, ki leži v stiku Vipavske doline in ponosnega Krasa? Nacisti so ga požgali, prebivalstvo pa odgnali v koncentracijska taborišča. Potem je prišla anglo-ameriška zasedba, ki je poskrbela za obnovo komaj nekaterih stanovanjskih hiš. Delavci, ki so bili zaposleni pri tej "obnovi", še doslej niso prejeli zadnjega 14 dnevnega zaslužka. Po priključitvi k Jugo-

slaviji je postalo tudi pri nas drugače. Najboljša zemlja, ki je bila nekoč last grofa je bila razdeljena predvsem najbolj potrebnim vaščanom. Ustanovili smo kmečko zadruzo. V njenem okviru smo zaradi pospeševanja trgovinskih poslov organizirali hranilno kreditni zavod. Ponosno stopajo Rihemberčani v novo življenje, dvigajo kmečko gospodarstvo, obdelujejo bivšo grofovsko zemljo, se ukvarjajo tudi z rokodelstvom in obnavljajo razdejane domačije. Konec je rihemberške žalostne preteklosti.

V BRDIH JE ZADIHALO NOVO ŽIVLJENJE

V naših valovitih Brdih je zadihalo po priključitvi k Jugoslaviji novo, zdravo življenje. Brici hočemo odstraniti vse preostanke žalostne preteklosti in zaceliti globoko zasekane rane iz časa fašizma ter angloameriške vojaške uprave. Zlasti moramo biti zadovoljni z razvojem in napredkom šolstva. Briška mladina z veseljem poseja šolo. Uspehi so dobri, ki se ne kažejo le pri pouku materinskega jezika, ampak tudi pri drugih predmetih. V Cerovem bo treba misliti na novo šolsko poslopje, učilnico v Vipolžah bo treba popraviti. Šolski vrtovi se urejujejo in bodo šole zaživele v cvetju ter zelenju. Prav lepo je urejen šolski vrt v Fojani. Brici se zavedamo, da pomagamo s svojimi prizadevanji na vseh področjih graditi temelje boljše bodočnosti.

KAKO JE NA GORIŠKEM

V Pevmi so se poročili Franc Zorzut iz Gorice in Justina Cibič z Oslavja, Emil Cibič z Oslavja in Justina Primožič z Oslavja. Anton Primožič in Zališa Cibič, oba z Oslavja. Mladim parom želijo Pevmci in Oslavci srečno zakonsko življenje.

V Sovodnjem je bil imenovan za podžupana Vilko Cotič, ki bo sicer podrejen županu iz Zagorja, vendar pa je ta ukrep razveseljiv predvsem zaradi tega, ker bomo imeli odslej opravka z domačinom, ki dobro pozna naše gospodarske razmere in ki govori slovensko materinsko.

Števerjanci se pripravljajo na slovesno odkritje spomenika padlim borcem, ki so žrtvovali svoja mlada življenja za lepšo bodočnost nas vseh.

V Podgori so nastopili pred nabito polno dvorano igralci dramske skupine podgorskega prosvetnega društva. Uprizorili so znano češko delo "Kamela skozi uho šivanke". Ljudje so prišli iz Gorice in vseh bližnjih vasi. Navdušeni nad lepo igro so se vračali na svoje domove.

NAŠEGA KMETA UNICUJEJO

Kar na lepem je prišel ukaz, da morajo dati kmetje v vaseh Zgoniku ter Malem in Velikem Repnem angloameriški vojaški upravi v najem določene parcele, predvsem travnike, pašnike in gozd. V Zgoniku je prizadeta skoraj vsa vas. Ljudje bodo morali prodati skoro vso živino, ker ne bodo imeli ne sena, ne stelje in tudi drv ne. V Velikem Repnem je izmed 80 posetnikov prizadetih 60. Če se stvari ne uredijo drugače, je propast navedenih vasi neizogibna. Ljudje so obupani in se sprašujejo, kaj bodo Angloameričani počeli na tem področju. Niso pa prizadeti kmetje pripravljeni se kar tako udati, temveč se bodo borili za svoje življenje, svoj obstoj in pravice.

RAZNE NOVICE

V Trstu so umrli Anton Pečar, Marija Kreševič, stara 83 let, 48-letni Miklavž Kerlič, 68-letni Venceslav Sudlik, 77-letni Ivan Špacapan in 53-letna Lucija Lenardon. Ohranili jim bomo trajen spomin.

V Sežani je preminula Marija Rančelj, vdova Trebec.

21. aprila zvečer so streljali fašisti proti krožku "Perossa" v ulici Sv. Vida 3. Pri tem je bila ranjena na levi nogi 36-let-

na Terezija Carluzi, ki so jo prepejli v tržaško bolnišnico.

Stavka pekovskih pomočnikov v Trstu se nadaljuje in traja že deveti dan. Stavka je enotna.

Ameriški vojaki so ustavili na cesti 21-letno Ines Meneghetti, ki je bila na poti domov, ter jo začeli nadlegovati. Ker ni hotela ustreči njihovim željam, so ji začeli trgati obleko ter jo ranili v prsi.

Poročili so se v Trstu geometer Herminij Parič in uradnica Helena Vala, ribar Angel Bogatec in zasebnica Justina Teme, mehanik Peter Sila in zasebnica Jolanda Lipold, mehanik Umberto de Luka in zasebnica Gabrijela Uršič, pomorski kapitan Atilij Cosciani in uradnica Alida Blažina.

Na skrajnem robu Trnovske planote, v vasi Dol-Predmeja, je zgradilo zavedno ljudstvo prvi združni dom na Primorskem.

V Trstu so umrli: 51 letni Ivan Hrebetin, 65 letna Emilija Valentinčič, 53 letna Štefanija Ferluga, 70 letni Anton Stojčič, 66 letna Antonija Kovačič, 52 letna Ana Klavčnik, 30 letna Lavra Tomičič in 68 letni Josip Pišanc. Pokojnikom trajen spomin!

Tržaško sodišče je obsodilo na 6 mesecev ječe Miroslava Petroviča, rojenega v Pittsburghu, ker je obrtoma privabil žlabnejša za ameriške vojake.

Na Opčinah so nastopili pevski zbori openskega okraja. O važnosti slovenske pesmi za naš kulturni napredek je spregovoril prof. Sosič. Pevci so želi lep uspeh.

V Barkovljah je bila 2. maja prisrčna počastitev padlih partizanov, po rodu iz Barkovelj. Spominske svečanosti se je udeležila množica ljudstva.

Na goriškem trgu so se pojavile letos prve češnje najmanj deset dni prej kakor druga leta. Zgodnja letina češenj je posledica letošnje blage zime in zgodnje pomladi. Cena je padla od 600 lir za kg na 200 lir.

DROBTINICE

Italija zopet "velikodušno" deli drobtinice tržaškemu gospodarstvu, tržaškim podjetnikom, delavcem in nameščencem. Bedne in pičle bodo te drobtinice, ki bodo od časa do časa padale z mize beneških in genoveških veletrgovcev. Anglo ameriška vojaška uprava v Trstu in italijanska vlada sta se namreč sporazumeli, da bodo trgovinske pogodbe, ki jih je sklenila Italija z različnimi državami, veljale odslej tudi za področje S. Tržaškega ozemlja. To se pravi, da je to ozemlje odslej v gospodarskem pogledu vezano na Rim. V Rimu bodo krojili in mrcvarili kontingente, ki naj pripadajo tržaškim trgovcem. V Rimu bodo rezali kruh tržaškemu gospodarstvu. Preteklost pa nedvomno dokazuje, da je bil ta kruh za Trst zmerom mačehovski. Tržaškim trgovcem ne preostane nič drugega, kakor da zaprosijo za kontingente v okviru celotnih kontingentov, ki bodo dodeljeni v Rimu raznim evropskim državam. De Gasperijev režim teži za tem, da bi si po raznih vijugavih kanalih pridobil pravico predstavljati tržaško gospodarstvo pri raznih mednarodnih gospodarskih pogajanjih. Takšna gospodarska politika peha cono A Tržaškega ozemlja v odvisnost in propadanje. Čudna je igra usode, ko nas hočejo gnati pod gospodarski jarem države ki je skozi 15 let mrcvarila Trst in sistematično dušila vsako gospodarsko pobudo. Sedaj se pa vprašamo: Kaj je z gospodarsko in politično neodvisnostjo Svobodnega tržaškega ozemlja, ki je zajamčena z mirovno pogodbo? Mar ni to drastično, brezobzirno kršenje njenih določb? Čas je že, da pridejo do besede resnični predstavniki tržaškega ljudstva in s pametno gospodarsko politiko obvarujejo Trst pred katastrofo, ki mu jo pripravljajo anglo ameriška vojaška uprava.

RESTAVRANT "Č A V E N"

IVAN LEBAN

Lope de Vega 2931

Ba. Alre

SLOVENSKI GLAS

Propietario: Sociedad Yugoslava "HOGAR POPULAR ESLOVENO"

CORONEL RAMON LISTA 5158 — T. A. 50 (Devoto) 5502

Director: LADISLAV ŠKOF — Administrador: ESTANISLAV BATIO

ZASTOPNIKI:

- Za Córdoba in okolico: Franc Kurinčič — Pinzón 1639.
- Za Rosario in okolico: Štefan Žigon — Avenida Lagos y Horqueta.
- Za Loma Negra in okolico: Golobič Marko.
- Za Villa Calzada in Temperley ter okolico: Luis Furlan — Cnel. Flores, V. Calzada
- Za Caballito: Marija Klarič — José Bonifacio 663, Buenos Aires.
- Za Montevideo: Vera in Milka Ogrizek — Rectificación Laranaga 2235.
- Za Saavedro in okolico: Viktor Meljak: Ramallo 4962.
- Za Mar del Plata: David Grilj, Calle 90 No. 58 — Mar del Plata.

Buenos Aires, 9 de Junio de 1948

No. 11

El tratado comercial Argentino-Yugoslavo

Tal como se había anunciado, el día 7 del cte. mes, a los 8,30 hs., se firmó en el Palacio San Martín, el Tratado Comercial Argentino-Yugoslavo. Por parte de la República Argentina suscribieron el convenio el Ministro de Relaciones, Sr. Bramuglia, el Presidente del Consejo Económico Nacional, Sr. Miranda, y el Presidente del Banco Central, Sr. Maroglio; por parte de la República Federativa Popular Yugoslava suscribió el Enviado Extraordinario y Ministro Plenipotenciario, General Mayor France Pirc.

El acuerdo comercial, que se basa sobre todo en el treque de productos que necesitan ambas naciones para el desarrollo de dos respectivas economías, llena una necesidad real para cada una de las naciones firmantes. En principio este acuerdo regirá hasta el 31 de diciembre de 1951, y según se expresó en la Cancillería, tenderá a "desarrollar las relaciones económicas entre los dos países, dentro de un espíritu de estrecha reciprocidad".

Se espera además que ambas partes, después de "declarar sus propósitos de asegurar mercados permanentes conforme a las respectivas necesidades nacionales, se comprometen a dispensar las máximas facilidades en lo relativo a derechos, tasas y demás gravámenes que afecten a los productos que se importen mutuamente".

Determina luego el convenio una serie de productos respecto de los cuales la Argentina se compromete a conceder facilidades para que Yugoslavia los pueda adquirir, durante el período de un año a contar de la firma del mismo. Por su parte la República Yugoslava concederá facilidades para que la Argentina pueda adquirir una cantidad determinada de productos de ese origen.

Establece también que las partes se reservan el derecho de adoptar las medidas pertinentes para que el transporte de los diversos productos objeto del intercambio argentino-yugoslavo se haga en lugares de ambas nacionalidades en igualdad de tonelaje.

Sobre seguro se estipula que el Gobierno Argentino se reserva el derecho de asegurar en compañías argentinas los productos nacionales que se destinen a Yugoslavia y los productos yugoslavos que se importen a la Argentina, cuando los mismos sean transportados por cuenta del vendedor o del comprador, respectivamente. Yugoslavia se reserva igual derecho.

Indudablemente, que este acuerdo comercial contribuirá enormemente a facilitar las futuras relaciones Argentino-Yugoslavos. Por el espíritu con que ha sido cometido, de alto respeto recíproco, y por los productos que serán objeto del treque, en su casi totalidad materias primas destinadas a sufrir en proceso de elaboración ulterior en ambos países, constituye un ejemplo claro y preciso de como se debe encorar el comercio internacional, con miras al bienestar futuro de los pueblos beneficiados por él, y no a la explotación ganancia de unas pocas y determinadas empresas trustificadas, obtenida a costa casi siempre de las masas humildes de las naciones.

Para la República Argentina el tratado constituye un pilar más para su independencia económica y proclamada por el General Perón, Presidente de los Argentinos, en el histórico acto del 9 de julio 1947. Es una salida que se abre, para escapar del círculo asfixiante del dólar, y que, como lo manifestara el señor Miguel Miranda, Presidente del Consejo Económico Nacional, en sus declaraciones a los periodistas extranjeros el día 5 del cte. mes, la República Argentina tratará de aprovechar para adquirir en iguales condiciones, petróleo en Rumania, carbón en Polonia, material rodante para subterráneos en Hungría, todo en el objeto de evitar la actual escasez de dólares. Obrando de esta manera realista, la República Argentina no hará otra cosa que afianzar su independencia económica asegurando el bienestar de sus hijos.

Para nuestra madre patria, Yugoslavia, los productos que ella pueda importar de la Argentina, tendrán una gran importancia pues contribuirán asegurar el Plan Quinquenal, y con ello el futuro de todos los Pueblos de Yugoslavia.

A nosotros, los Yugoslavos emigrados, nos interesa que se logren por igual ambos objetivos, por ser la Argentina nuestra segunda Patria, también a nosotros nos toca vivir en las condiciones económicas que aquí prevalezcan, por lo que deseamos que éstas sean lo más favorables posible, y por ser Yugoslavia nuestra Patria de origen con la cual nos ligan lazos de afecto, de familia y de cultura, también deseamos que allí impere el bienestar que con tanto sacrificio se han ganado sus hijos.

DOMAČE VESTI

OPERACIJA

Pred tednom je bila operirana v bolnici Salaberry naša tovarišica Amalija Levpušek. Dobro je prenesla komplikirane operacije in se sedaj nahaja že na svojem domu.

Želimo ji hitro okrevanje.

POROKA

V soboto, dne 5. junija sta se poročila Alojz Štok in Milka Živc. Ženin je bil prej večleten aktiven član bivšega G.P.D.S. Svatba se je vršila v prostorih Slov. Ljudskega Doma v ulici Simbrón. Obilo sreče!

IZ LOMA NEGRA

Tužna vest iz domovine.

Zastopnik našega "SLOVENSKEGA GLASA" tov. Marko Golobič je prejel tužno vest iz domovine, da je preminul njegov oče.

Tov. Golobiču, kakor vsem ostalim, ki žalujejo naše iskreno sožalje!

SLOVO

Vrnil se je v domovino rojak in zvest naš naročnik Josip Hrvatin. Pred 9 meseci je že odpotovala soproga in dva otroka.

Ob slovesu pošilja pozdrave vsem prijateljem in čitateljem Slovenskega Glasnika.

Lažljiva propaganda o rojaku, ki je odšel na obisk v domovino

Poročali smo v našem listu, da je meseca februarja odpotoval v domovino naš poznan tov. Srečko Turel. Ž njim je odpotovala tudi soproga in mladoletna hčerka. Je že več časa odkar si je tov. Turel želel obiskati svoje domače kraje in takoj ko je uredil svoje trgovske zadeve, je odpotoval iz Buenos Airesa.

Da je srečno došel v svojo rojstno vas Renče je to hitro sporočil sorodnikom v Buenos Aires in pojasnil tudi, kako so ga v Gorici sovražniki Jugoslavije pregovarjali, da bi ne šel v Jugoslavijo ter ga strašili, da mu bodo na meji pobrali blago, zlato, denar itd. Ker pa tov. Turel pozna te vrste propagando, je zanesljivo prekorajčil mejo in tudi v resnici ni imel najmanjših neprilic.

Ko niso ti fašisti, izdajalci slov. naroda dosegli nobenih uspehov, so se poslužili druge laži-propagande. Nekega dne je neko fašistično glasilo v Gorici objavilo vest, da je bil tov. Turel v Jugoslaviji aretiran in peljan na prisilno delo, istotako da je bila žena in hčerka prepuščena v oskrbi drugih. Ta-

koj so naši sovražniki uporabili škarje izrezek poslali v Buenos Aires in dodali: "Kar vrnitese, v Jugoslaviji je svoboda". To nesramno vest so takoj naši sovražniki širili med našo naselbino.

Brat tov. Turela je takoj o zadevi vprašal informacije pri Poslaništvu F. L. R. Jugoslavije v Buenos Airesu in v par dneh je naše Poslaništvo že prejelo brzojav, v katerem se poroča, da je tov. Turel obisal Beograd, Zagreb, Ljubljano, da se nahaja v rojstni vasi Renče, ter da se v kratkem vrne v Argentino. Tudi je tov. Srečko Turel pisal, ki pa o lažljivi vesti niti ne omenja.

Kakor se je predvidevalo v naprej, bilo je to vse nesramna laž sovražnikov naše nove Jugoslavije. Poslužujejo se ti izdajalci vseh sredstev, da bi odtegnili naše izseljence od svoje domovine ter preprečili naš povratek. Kakor se je takoj dokazalo, da je bila vest o tov. Turelu nesramna laž, tako naj bodo prepričani naši izseljenci, da so lažnjive vse one vesti iz domovine, ki jih trobita v javnost "Duhovno Življenje" in "Svobodna Slovenija".

Za postavitve spomenika za svobodo padlim partizanom v Gorjanskem

Tudi naši izseljenci iz Gorjanskega so se hoteli na primeren način oddolžiti padlim sovaščanom-partizanom, ki so v osvobodilni borbi darovali svoja življenja za svobodo. V ta namen so napravili med seboj zbirko, ki je dosegla svoto \$ 1020.— V tej svoti je vključenih tudi \$ 25.—, katere so prispevali rojaki, ki niso z Gorjanskega, a so hoteli vseeno tudi oni počastiti spomin padlih gorjanskih partizanov. Iz nabrane svote je bilo uporabljeno za razne stroške pri izdelavi spominske plošče \$ 350.—, ostalih \$ 670.— pa je bilo poslanih v domovino kot prispevek za postavitve spomenika.

Plošča je bila odposlana v domovino potom rojakov, ki so odpotovali s "Partizanko".

Naš rojak Angel Hrovatin je tudi prispeval svojo tehnično pomoč pri izdelavi plošče in enako njegov stanovski tovariš Alfonso Asturizaji, ki je modeliral ploščo. Obema izrekamo na tem mestu zahvalo gorjanskih izseljencev.

Zahvalo izrekamo tudi vsem rojakom, ki so na katerikoli način prispevali za spomenik, posebno pa našim sovaščanom, ki so napravili svojo dolžnost in zbrali z nabiralno polo \$ 995.—.

*

Prispevajoč za postavitve spomenika padlim našim borcem, nismo s tem napravili drugega kot našo dolžnost napram junakom, ki so se borili ne samo za svobodo našega slovenskega delavskega ljudstva, temveč tudi za svobodo delavskega ljudstva čelega sveta.

Želja gorjanskih izseljencev je, da naj bi bil ta spomenik vsem vdovam, materam in sirotam v tolažbo in obenem svetel in trajen spomin na padle in tudi na one, ki niso v toliki meri prizadeti v tem žalostnem okvirju častnih žrtev za domovino. Ta spomenik pa naj bo obenem tudi simbol vsem vaščanom ter njihov kažipot v boljšo bodočnost.

Gorjanski izseljenci.

Spominska plošča, ki jo pošiljajo gorjanski izseljenci v rojstno vas

SMRT FAŠIZMU

Mladinski Glas

SVOBODA NARODOM

Federación Juvenil Yugoslava

Se adhiere la Juventud Istriana

Como era de esperar, en una de las últimas reuniones del Comité Central, fué leída la adhesión de la Comisión Juvenil Istriana, la cual ya está representada ante nuestra Federación por medio del compañero Miguel Kostesic. Como podemos apreciar la Juventud Istriana ya marcha sobre cimientos fuertes, a la par de las demás comisiones adheridas a nuestra Federación.

PRIMERA GRAN EXPOSICION DE LA VIDA, TRABAJO Y DESARROLLO DE NUESTRA JUVENTUD EN LA ARGENTINA Y EN YUGOSLAVIA

Se realizará en la primera semana del mes de julio próximo en la sede de Simbrón 5148, de la Sociedad "Slovenski Ljudski Dom" y en ella serán expuestas las fotografías que la Federación Juvenil Yugoslava recibiera últimamente de YUGOSLAVIA, como así también la historia gráfica de nuestra juventud en la Argentina.

Entrada Libre.

Secretaría de Prensa y Propaganda de la

FEDERACION JUVENIL YUGOSLAVA.

GRAN FESTIVAL ARTISTICO Y DANZANTE

Organiza la Filial Tito de la A.Y.L. Los compañeros de la comisión Juvenil de esta filial, nos comunican que el día 19 del próximo mes de Junio, realizarán en el amplio salón ubicado en la Av. Maipú 901 de Vte. Lopez, un GRAN FESTIVAL ARTISTICO Y DANZANTE. Oportunamente daremos a conocer mayores detalles.

ULTIMAS NOTICIAS

De los compañeros que se fueron — Con gran satisfacción, ya nos llegan noticias concretas de los compañeros que no hace mucho partieron. Las mismas nos dicen que han formado una brigada de 47 jóvenes que lleva el nombre de uno de los guerrilleros jóvenes que se ha destacado en la guerra de liberación llamada "Ante Yonic". Esta brigada, a cuyo frente se encuentra el compañero Andres Trebotič como secretario, Luis Kazar como pro-secretario, Secretario de Cultura Antonio Oreb, y como administradora la compañera Maria Furlan, dió comienzo a sus tareas en las cercanías de Zagreb, el día 10 del mes en curso.

Noticias de la Comisión Juvenil de S.L.D.

Como anunciáramos en nuestro número anterior, en la Asamblea Extraordinaria realizaba el 16 de mayo ppdo. se tomaron importantes resoluciones que fueron agrupadas bajo la forma de un plan de trabajo que se cumpliría mensualmente en forma regular y continuada. Los puntos sobresalientes de dicho plan los podemos agrupar de acuerdo a la afinidad de cada tarea entre sí.

CULTURA

Esta sub-comisión, que es la que ha organizado el Curso de Idioma Esloveno, velará en primer lugar por la normal realización del mismo, llevando adelante el control de ausencias y la financiación del Curso. Además se le ha encomendado la organización de la BIBLIOTECA, la cual va tomando forma con los libros que hemos recibido de nuestra madre patria y los que en forma voluntaria sean donados por los socios. Próximamente, estamos seguros, será puesta en funcionamiento, pues es sólo cuestión de días que se termine la organización de la Biblioteca Juvenil Eslovena.

Mensualmente, la sub-comisión de cultura realizará una Conferencia Cultural y luego de la misma, ayudada por la sub-comisión de fiestas, un lunch. Esta Conferencia y Lunch serán destinados a recordar a todos los grandes escritores, poetas, músicos y patriotas, no sólo Eslovenos, sino Yugoslavos, Eslavos y de cualquier nacionalidad, teniéndose en cuenta para su recordación, no sólo la nacionalidad a la que pertenecen, sino la obra que han realizado para la humanidad. En otro lugar damos el detalle de la primer Conferencia Cultural.

Asimismo esta sub-comisión deberá tratar de ampliar el Coro del Sloven-

ski Ljudski Dom, con nuevos elementos jóvenes deseosos de aprender música y canto, para que con nuestros veteranos, aprendan en forma disciplinada y armónica. Con esto se verá reforzado el Coro, que ha sido bastante debilitado con los compañeros que han vuelto a nuestra patria.

Como complemento del Curso de Idioma, mensualmente y en las fechas que se fijarán, se realizarán Charlas Culturales destinadas a recordar hechos importantes, lo cual servirá de práctica a los alumnos del Curso, y al mismo tiempo, serán invitados mayores para que corrijan los errores.

Hasta el presente, podemos decir con satisfacción que esta importantísima sub-comisión es la que mejor funciona por la forma orgánica en que desarrolla sus tareas.

DEPORTES

A esta sub-comisión corresponde en primer lugar, la realización de prácticas semanales o quincenales de los principales deportes. En primer lugar deberá tratar de dirigir las prácticas de Basket-ball mediante el concurso de un instructor, para lo cual deberá encontrar a la persona que se encargue de dicha tarea. Asimismo corresponde que esta sub-comisión se encargue de hallar una persona que tome a su cargo la dirección de la gimnasia para las compañeras. También deberá confeccionar un reglamento interno de deportes en el que se hagan constar las resoluciones a las que deberán sujetarse los jóvenes para su mejor disciplina en la práctica de los deportes. Hay que reconocer que a pesar de integrar esta sub-comisión jóvenes entendidos en los diferentes deportes, bien poco ha hecho hasta el presente.

CURSO

DE IDIOMA ESLOVENO

A partir del día 17 del cte. mes, se realizará un curso especial para menores de trece años que tendrá lugar a las 18,30 hs. los días jueves, esto es una hora y media antes del de los mayores. A él concurrirán todos los jóvenes que ahora concurren a las 20 horas con lo cual se facilitará el acceso de un mayor número de pequeños. Que los padres tomen nota de esta noticia y envíen a sus hijos los días mencionados a las 18,30 hs.

tividad en una forma orgánica y facilitar a todo aquel que lo desee, la práctica del deporte de su predilección. Es de esperar que en futuro todas estas fallas se subsanen.

FIESTAS

En primer lugar esta sub-comisión deberá propender a la formación del conjunto de Arte Escénico y asimismo preparar el Lunch y Conferencia mensual conjuntamente con la sub-comisión de Cultura.

PRENSA Y PROPAGANDA

Como hasta el presente, esta sub-comisión deberá mantener "Mladinski Glas" al día, como así también distribuir todo el material que llegue a sus manos entre las filiales y llevar el control del mismo. También corre por cuenta de esta sub-comisión la preparación de los periódicos murales y la formación de corresponsales en las filiales, que mantengan siempre al día sus noticias.

Por lo que podemos apreciar, el plan de tareas que se deberá cumplir en forma mensual permite realizar una actividad máxima con un esfuerzo mínimo y permite también su ampliación con actos y festivales de mayor amplitud. Es de esperar que en lo futuro se cumplan al pie de la letra las resoluciones que se tomen.

Creemos que esta forma de desarrollar la actividad social en nuestra entidad es la más orgánica, pero eso sí, para que tenga éxito, es necesario que se cumpla en los detalles más mínimos.

CHARLA CULTURAL COMPLEMENTARIA DEL CURSO DE IDIOMA

Se realizará por la primera vez el día 27 de junio a las 18 hs. en nuestra sede social de Simbrón 5148. Esta charla es organizada por la sub-comisión de Cultura de la Juventud y tiene por finalidad realizar una sesión de práctica del IDIOMA ESLOVENO por parte de los jóvenes, y el mismo tiempo servirá a nuestros mayores para recordar trozos poéticos, filosóficos históricos y en general todo lo que tenga relación con nuestra de origen.

QUEDAN INVITADOS TODOS NUESTROS MAYORES Y JOVENES QUE TENGAN INTERES POR NUESTRA CULTURA.

BIBLIOTECA JUVENIL ESLOVENA

Comenzará a funcionar a partir del día 18 del cte. mes a las 19 hs. en la sede de Simbrón 5148, Capital. Podrán retirar libros todos los jóvenes que lo deseen los días viernes de 19 a 21 hs.

A LOS JOVENES AMANTES DEL CANTO

Se encuentra abierta la inscripción para la concurrencia a los ensayos del Coro de la colectividad Eslovena.

Además se dictarán clases de música elemental complementarias a los ensayos mencionados. Las solicitudes pueden ser retiradas en la secretaría de la Juventud, Simbrón 5148.

ACTIVIDADES EN LA FILIAL PATERNAL

La Comisión Directiva de la Junta Juvenil se halla avocada a la realización de actos que eleven la cultura de los asociados. Entre los factores que ha destacado la Comisión Directiva se halla la difusión del canto, ya que es el canto el lenguaje del alma, la fiel expresión de los sentimientos.

Todos sabemos que el canto es una de las características que distingue a los pueblos y es el nuestro, uno de los que más se destaca por él. Las canciones eslovenas son realmente hermosas y nosotros debemos difundirlas, para que todos las conozcan y todos aprecien su belleza.

Joven asociado! Desde este pequeño rincón de la página juvenil, te recordamos:

En nuestra sede se realizan semanalmente los ensayos de canto. Si aún no has concurrido, acude a este llamado! Une tu voz a la nuestra! Sólo se requiere amor a nuestro canto y constancia. Te esperamos! No puedes desoir este llamado si amas nuestra tradición... para alegría de nuestros padres... por la Patria lejana!... Te esperamos!

Secretaria de Prensa y Propaganda
Herminia Bevič

A P A R E C I O !
LA REVISTA DEL PRIMER CONGRESO

Tal como lo hemos venido anunciando en los últimos números de nuestro "MLADINSKI GLAS" — ya está en venta la REVISTA DEL PRIMER CONGRESO que contiene hasta en mínimos detalles, las diversas etapas de la organización y unificación de la juventud yugoslava y de esa progenie en la Argentina. Los diversos aspectos de su contenido están ilustrados CON INTERESANTES FOTOGRAFIAS que aumentan el interés del lector.

Ferdinand Cotič

Trgovina z železnino

Lope de Vega 2989
U. T. 50-1383

ŽELEZOBETONSKO PODJETJE

FRANC URŠIČ

Mercedes 1764

T. A. 69 - 1567

Buenos Aires

Gran CONFERENCIA CULTURAL

a realizarse en nuestra Sede de Simbrón 5148, cap.
el día 13 de junio a las 17 hs., oportunidad en que será recordado el

GRAN ESCRITOR ESLOVENO

Simón Gregorcic

leyéndose varios trozos selectos de sus mejores obras.

LA CONFERENCIA ESTARA A CARGO DEL MAESTRO VLADO KRMAC.

Concurre con su familia a esta interesante conferencia cultural y al

LUNCH FAMILIAR

que será servido por nuestras jóvenes. No se suspende por mal tiempo.

NOTICIAS DE YUGOSLAVIA

— Nuevo Gobierno Estudiantil —

Durante los meses de noviembre y diciembre tuvieron lugar en las universidades de Zagreb y Belgrado las elecciones de los miembros que regirán las actividades de la juventud Popular Estudiantil. Estas elecciones se tornaron en conferencias de trabajo en las cuales los estudiantes discutieron sus futuras tareas y llegaron a decisiones prácticas para su cumplimiento. Estas

decisiones servirán como programa de acción para este año académico. El primer año académico del país liberado transcurrió en un espíritu de trabajo de reconstrucción y provisión de las condiciones básicas para los estudios. En el segundo año todas las condiciones se basan en el propio desarrollo de la Universidad, tanto en lo que respecta a lo material, como a las condiciones económicas y sociales.

Zgraditev proge Dutovlje-Sežana pomeni izboljšati prometno zvezo na Primorskem

Mladinske delovne brigade gradijo Novo Gorico. Zgradili bodo stanovanjske bloke, velike tovarne, gledališča, šole, kulturne domove itd. Nova Gorica bo postalo važno politično, industrijsko in kulturno središče naše Južne Primorske.

Danes imamo z Novo Gorico zelo slab prometno zvezo, preko Jesenice in Sv. Lucije se vozimo več kot šest ur. Po isti dolgi poti se dovažata tudi material za gradnjo Nove Gorice. Krajša proga, po kateri bi lahko dovažali material, je pretrgana s krivično mejo, ki nam je odtrgala tudi Gorico.

Mladina Slovenije je poleg gradnje združnih domov, poleg udeleževanja na zveznih in republiški akciji — izgradnji Nove Gorice prevzela tudi nalogo, da bo zgradila progo Dutovlje-Sežana, ki bo zvezala staro pretrgano progo.

V Sežani, kjer je osnovni mladinski odsek, imajo že točno preračunano, kakšno delo bodo morale izvrševati mladinske brigade, ki bodo gradile to progo. Zgradili bomo progo, dolgo 4 kilometre. Čeprav je to kratka proga, nas čakajo pri njeni gradnji velike in težke naloge. Izkopati bomo morali

52.000 m³ materiala šeste kategorije, to je samega kamena. Na tej kratki trasi bo 11 usekov. Iz največjega useka bo treba izkopati 17.000 m³ kamena. Proga Dutovlje-Sežana bo enotirna proga s štirimi objekti, s tremi podvoznjaki in enim nadvoznjakom.

Dovozna cesta Dutovlje-Sežana je dolga okrog 20 km. Prebivalci iz okolice so mnogokrat morali prehoditi vso to dolgo pot peš, zato bo izgradnja proge Dutovlje-Sežana velikega pomena, kar jim bo dajalo moč, da se bodo vztrajno borili za svoje pravice in tako izvajali zmago delovnega ljudstva tudi v Italiji. Zato je gradnja proge Dutovlje-Sežana, ki je v tesni zvezi z gradnjo Nove Gorice, velikega političnega pomena.

Na gradnjo proge Dutovlje-Sežana bodo odšli v poslednjih dneh prve tri mladinske delovne brigade, v katerih bo vključena mladina iz vseh predelov Slovenije.

UDARNA BRIGADA "OTON ZUPANČIČ", KI SE JE VRNILA Z GRADNJE NOVE GORICE, JE NAPRAVILA 1927 PROSTOVOLJNIH UR PRI GRADNJI ZADRUŽNIH DOMOV V JESENISKEM OKRAJU

IV. udarna mladinska brigada "Oton Zupančič", ki je gradila Novo Gorico, se je pred dnevi vrnila. Brigadirji so na svoji konferenci sprejeli obvezo, da ostanejo dva dni na gradnji združnih domov. V torek zjutraj so odšli četa za četo. Prva v Kranjsko goro, druga v Mošnje, tretja na Luncovo in četrta v Ribno. Izkušnje z gradnjo Nove Gorice so mladi brigadirji prenesli na gradnjo združnih domov. Tekmovanje med trojkami in četvorkami je dalo dobre rezultate. Vedno več je bilo posekane lesa, vedno več kamena in presejanega peska na gradiliščih združnih domov. Vsečani so povsod sprejeli brigadirje iz Nove Gorice in jim preskrbeli hrano in prenočišče. Le v Ribnem je morala delovna četa več časa iskati orodje, ker ga po-

samezniki niso hoteli odstopiti.

V dveh dneh je brigada "Oton Zupančič" napravila 1927 prostovoljnih delovnih ur. 145 brigadirjev je izkopalo in premetalo 243 kubičnih metrov peska in zemlje, presejalo 43 kubičnih metrov peska in preložilo 14 000 komadov opeke. Poleg tega so brigadirji očistili apnenico v Kranjski gori in 385 kubičnih metrov terena. Brigada "Oton Zupančič" je s svojim delom dala novega poleta mladini jeseniškega okraja in ostalim graditeljem združnih domov. Njihove izkušnje z republiške mladinske akcije — izkušnje v organizaciji dela, tekmovalstvu in evidence bodo graditelji v jeseniškem okraju s pridom uporabili za čimprejšnjo izgradnjo združnih domov.

Kaj bo gradila v letosnjem letu mladina Bolgarije

Že v lanskem letu so bile delovne akcije mladine Bolgarije velika šola, v kateri se je kalilo na tisoče mladih domoljubov, ki so gradili svojo domovino.

Tudi v letošnjem letu bo mladina v še večjem številu sodelovala pri graditvi domovine:

1. v mladinskih proizvodnih brigadah v podjetjih,
2. v mladinskih proizvodnih brigadah in skupinah po vaseh,
3. v mestnih mladinskih delovnih brigadah,
4. v okrajnih mladinskih delovnih brigadah,
5. v mladinskih delovnih brigadah na nacionalnih objektih.

Mladinske delovne brigade po podjetjih so se do sedaj pokazale kot najboljša oblika za zvišanje proizvodnje in kvalitete v podjetjih. Mnoge od teh brigad služijo kot primer največje delovne discipline. Brigada "Simo Dimitrov" v rudniku Popov Dol je izpolnila svoj dveletni plan že do Kongresa Domovinske fronte in dela sedaj že po planu za 1949. leto. Zaradi tega je Centralni komitet Ljudske mladine Bolgarije sklenil, da se formirajo enake proizvodne brigade v vseh podjetjih, kjer so za to dani vsi pogoji.

V kmečkih delovnih zadrugah se formirajo ravno tako posebne brigade in skupine. Mladina na vasi se bavi poleg dviganja poljedelstva tudi z druge vrste delom, kakor je to kulturno-prosvetno, fizikalno in drugo delo. Po vaseh organizirajo agrotehnične tečaje, na katerih se bo izučilo veliko število mladincev.

Mestne mladinske delovne brigade bodo postale organizirana sila, skozi katere bo Zveza ljudske mladine Bolgarije organizirano in načrtno vključevala mladino za izpolnitev mesečnih proizvodnih načrtov. V graditvi šol, bolnišnic, knjižnic, tovarn, združnih domov itd. V poljedelskih predelih pa se bodo mladinske brigade vključevale v razne gospodarske kampanje kot za pomladansko setev, žetev in druge poljedelske naloge. Mestne brigade, ki bodo zajele okoli 130.000 brigadirjev, so osnov-

na rezerva za zbiranje brigadirjev za okrajne in nacionalne objekte. V teh brigadah, katerih število bo v letošnjem letu naraslo na 5000, so razdeljeni natančni načrti dela.

V okrajnih centrih se bodo formirale okrajne delovne brigade, katerih število bo naraslo na 60 in v katerih bo vključenih okoli 70.000 mladincev in mladink. Te brigade bodo večinoma delale na okrajnih objektih. Centralni komitet Ljudske mladine Bolgarije je izdelal plan za zgraditev nekaj desetih teh okrajnih objektov, med katerimi so: "TEC", na katerem bo sodelovalo 150 brigadirjev, "ELPON", kjer bo sodelovalo 600 brigadirjev, električna centrala "LOM", kjer bo sodelovalo 2100 brigadirjev, na jezeru "POSAREL", kjer bo delalo 300 brigadirjev.

Na letošnjih nacionalnih objektih, pet po številu, bo delalo okoli 50.000 mladincev in mladink. Gradili bodo novo mesto Dimitrovgrad, dalje jez "Georgij Dimitrov", jez "Rosica", progo Loveč-Trojan in daljnovod Mezdra-Gornja Grahovica.

Dimitrovgrad bo mesto, v katerem bodo zgradili težko industrijo Bolgarije. V tem mestu bodo gradili ogromno kemično tovarno, ki bo po svoji razsežnosti ena največjih objektov kemične industrije na Balkanu. Preko 2500 brigadirjev bo 25. aprila začelo kopati temelje za ta objekt. Tovarna bo dograjena do 1951. leta.

Na jezeru "Georgij Dimitrov" bo delalo letos 11.500 brigadirjev. Graditi ga bodo začeli 25. aprila. Pri tem bodo morali izkopati prekop 8 dolžini 12 km, ki ga bo 2700 brigadirjev zgradilo že letos. Ta jez bo omogočil namakanje zemlje v površini 400 ha.

Drugi tak jez "Rosica" bo gradilo 6000 brigadirjev. Že letos bodo do kraja zgradili prekop v to jezero, ki bo nastalo, ko bo dograjen jez. Prekop sam bo dolg 50 km. Na daljnovodu bo delalo letos 2500 brigadirjev, medtem ko bo delalo na gradnji proge Loveč-Trojan 10.000 brigadirjev. Poleg vseh teh velikih akcij pa je prevzela Zveza ljudske mladine Bolgarije v gradnjo 40 strojno-traktorskih postaj.

ELEZO - RETONSKO PODJETJE
RUDOLF KOMEL
ZA NAČRTE IN PRERAČUNE
Bernaldez 1655 U. T. 67-141

Krojačnica "Gorica"
Franc Leban

VARNES 2191 Buenos Aires

Naproti postaje La Paternal

T. A. 59 - 9357

STAVBENI KOVAČ
FRANC ČOHA

Valderón 2779

U. T. 50-6655

Juan Sopčic e hijo

HORMIGON ARMADO

Coronel Domínguez 244

T. A. 652 - 0244

VILLA MADERO

BANCO POLACO S. A.

Unico Banco Eslavo de Sud América

Sección YUGOESLAVA

Atendida por experto personal de esta nacionalidad.

- TRANSFERENCIAS DE FONDOS de Ayuda Familiar a Yugoestavia.
- CAJA DE AHORROS y CUENTAS CORRIENTES. Dos magníficos Servicios a disposición de la Colectividad Yugoestavia.
- SECCION DESCUENTOS. El Banco atenderá de inmediato su Solicitud de Crédito.

CONSULTENOS PERSONALMENTE O POR ESCRITO

TUCUMAN 462

BUENOS AIRES

C. CORREO 390

Fismo iz Rihemberka

Dragi tovariši in tovarišice in ostali prijatelji iz društva.

Saj vem, da komaj čakate mojih novic iz domovine! Torej najprej vas pozdravljam, in ne zamerite torej moji zakasnitvi, ker Vam nisem hotel poprej opisati tukajšnega položaja. Hotel sem biti odkritosrčen, kot sem obljubil. Seveda, bošče razumeli, da je treba biti tukaj še precej časa, predno se razvidi, kako gre. Vsak dan se razmere spreminjajo, novi zakoni, novi načrti in novi uspehi. Svoboda je priborjena z veliko ceno potrpljenja, s krvjo naših najboljših padlih sinov! Blagostanje pa si moramo — sami ustvariti, z našimi močmi in vztrajnim delom. Tako si prizadeva in stremi država za tem, da bi hitro in bolje napredovala, da si nakupi stroje in sežida tovarne, da bomo čimprej sami izdelovali in predelovali naše surovine in sami imeli od teh korist. Zato pa moramo vsi nekoliko potrpeti, zavirati rokave in pomagati z vsemi silami, ker smo sami država! Naša država daje boljši zaslužek in težke nakaznice, to je več hrane po nižjih cenah. To je 8 kg koruzne moke, 6 bele krušne (pšenične), 2 1/2 sladkorja, 2 litra olja, konzerve (pol kilograma mesa na teden), mila, ječmena 1 kg in še druge doklade na mesec. Kmetje pa manj seveda, ker imajo doma. Drugo se dobi tudi v prosti prodaji, toda to je zelo drago. Država hoče organizirati in obdelovati potom zadrževanje vsa dela.

Najlepše pozdrave vam pošilja Vaš Rado.

Sedaj pa Vam prilagam kar je spisal Jožica:

Predragi mi vsi skupaj!

Danes prvič se Vam tudi jaz oglašam z par vrsticami, ker imam priliko pridružiti se nezaželeni sreči, da se Stanko vrača nazaj v tujino. Jaz, Franc in Istok, se imamo še precej dobro. Zdravi smo še primerno, kar je največ in kar se more zahtevati po tolikem trpljenju vsega naroda s katerim smo bili tesno povezani! Opisati Vam hočem nekoliko naše novo življenje v osvobojeni domovini. Pred vsem Vam moram poudariti, da tukaj ni več starih sistemov, ne zakonov in vse se snuje na novih temeljih. Zato pa moramo v resnici začeti obnavljati za novo srečnejšo

Sedaj stoji pred nami nova gospodarska borba, katera je mogoče še težja za nas (iz moralnega stališča), ker je borba učenja, dela in samozatajevanja. Zatrete moramo namreč v sebi vse sebične sile, katere so nam prirojene. Snujemo združništvo v takem pomenu, da ne sme biti nobenega izkoriščanja.

Seveda, tu rožice ne cvetijo, ker te morajo zrasti šele po gojenju naših rok. Tu se živi skromno, izobilja ne poznamo, lakota pa nas vendar ne tepe. Seveda tu ni govora o kokšnem 'asadu' in 'dozenah' jaje, kot je tam pri Vas v navadi. Polepte in koruznega kruha pri kmetu pa ne manjka. Pa če je še v kleti sod vina in lep prašiček, mislim, da se ne umira za gladom. Delavec, kateri nima prav nič zemljišča, je seveda malo bolj otežkočen, ker ima država sedaj ogromne izdatke z različnimi ustanovami, obnovo, železnicami, tovarnami,

elektrifikacijo in drugimi splošno dobrodelnimi ustanovami, zato mu ne more sedaj nuditi take plače, da bi kril vse potrebe, ki mu morda primanjkujejo izven tega kar mu je nakazano. Prosta prodaja je seveda dražja. To je na deželi, kot Vam je že mama pisala, ker le z redko izjemo, ima tu skoraj vsak v najemu kosček zemlje in to mu znatno pripomore k preživljanju. V resnici po tovarnah jim je nakazana večja količina. Naš položaj pa se z dneva v dan izboljšuje, tu se gradi in gradi, to je vsakemu vidno in to pomeni, da se mnogo zgradi in se bo v petletki dogradilo, a to le s pomočjo vseh sil, naše neuklonljive volje in vztrajnosti. Saj delamo vsi za enega, eden za vse. Tu ni razlike naprej postavljenih, kot nekda, ko je prišel kak nepismen Sicilijan za tajnika v naše kraje, smo se mu morali do tal priklanjati, Gospod sem, Signor tja, da si je lažje polnil žepe iz naših že itak izpraznjenih do skraj je temu konec; ko imaš opravka z Ministri nosti. Pravice pa ni bilo nikjer! No, sedaj Rep. ali državnik, se z njimi pogovoriš kot z najboljšimi prijatelji. Spoštuješ pa ga, kot je vreden, s tem, ko dobro služi svojemu ljudstvu, ki mu je poverilo višje naloge. Torej za sedaj mislim sem Vam dovolj opisala naš položaj po moji uvidenosti, da ne bo mogoče kdo izmed Vas vprašal, če se mu izplača vrniti se domov? Da bo tukaj tako udobno živeti kot tam, bi bil res čudež, če premislimo globoko vso našo bedo in razdejanje v bližnji preteklosti. Bolje pa je, prav gotovo, kot takrat, ko je odhajal iz domovine v tujino brezposeln in izpodrinjen od italijanskih fašistov, ki so se tu šopirili na najboljših mestih in jedli njihov kruh (to je kruh naših žuljev). No, sedaj je vsak dan bolje. Saj dela je za vse, še preveč, in samo od nas samih je odvisna naša sreča in blagostanje! Bolj ko bomo pridno delali, prej bomo to dosegli!

Sprejmite torej vsi, prav vsi, moje iskrene pozdrave iz delovne, Vas ljubeče in svobodne domovine, katera Vas s hrepenenjem in ljubeznijo pričakuje in Vas bo vedno z veseljem sprejela v svoje matersko naročje.

Vaša Jožica.

ROJAKI V CORDOBI PODPIRAJO NAŠ TISK

Na poslovnem večeru tovarišev, ki so odšli v domovino, so se naši tovariši v Cordobi spomnili naših glasil "Slovenskega Glasa" in "Jug. Izselskega Vestnika" in ob tej priliki nabrali za tiskovni sklad \$ 113.65.

Prispevali so:

T. Mišević	\$ 10.—
J. Tesec	5.—
K. Kušan	5.—
P. Malinarič	5.—
L. Vidas	5.—
A. Gregorič	5.—
F. Antoničar	5.—
R. Vratin	5.—
K. Gec	5.—
F. Gec	5.—
F. Orel	5.—
P. Jovanović	3.—
R. Horvat	5.—
E. Kukanja	2.—
L. Sulič	2.—
L. Švara	1.—
F. Žužek	2.—
K. Paulin	1.—
Izkupilec poslovnega večera	37.65
Skupaj	\$ 113.65

Nabrana vsota je bila izročena omenjenim časopisom. Vsem najlepša hvala. Posnemajte!

Zobozdravnika
Dra. Samoilović
Dr. Feliks Falicov
Sprejemata od 10—12 in od 15—20 ure
DONATO ALVAREZ 2181

TRGOVINA ČEVLJEV BELTRAM
Vas po domače postreže.
Pridite, pa se boste prepričali!
Se priporoča
Albert Beltram
DONATO ALVAREZ 2288
Buenos Aires

Jekše Ektor
MIZARSKA DELAVNICA
Dr. Luis Belcastegui 4466
U. T. 67-3621

BRZOJAVKA MARŠALU TITU OB PRILIKI ROJSTNEGA DNE

Centralni Svet Jugoslovanskih Izselsencev je poslal Maršalu Titu v Beograd ob priliki njegovega rojstnega dne brzajavno častitko s katero mu izraža želje našega izselsništva s sledečimi besedami:

Jugoslovanski izselsenci iz Argentine, včlanjeni v Centralnem Svetu, častitajo rojstni dan najboljšemu sinu Jugoslavije, zedinitelju, in mu želijo dolgoletno življenje in srečo jugoslovanskih narodov.

Predsednik RUDE MIKULIČIĆ.

"LOVSKA VEČERJA" PODRUŽNICE "LA PATERNAL"

Podružnica Slov. Ljud. Doma "La Paternal" je lepo praznovala zgodovinski argentinski praznik 25. Maja v svojih društvenih prostorih na Paternalu. Napravila je okusno večerjo — polento z zajci, katere zajce so ustrelili lovci podružnice.

Na večerjo se je zbralo veliko številno članstva in prijateljev. Udeležili so se tudi nekateri člani z Devota, med njimi predsednik Ljuds. Doma tov.

Semolič, Slavko Škof, urednik Slov. Glasa, Franc Štekar in nekateri tovariši, ki so odšli v domovino.

Ko so se udeleženci zbrali okoli miz, so najprvo zapeli argentinsko, nato pa našo himno, nakar so začele pridne društvenice deliti večerjo.

Med večerjo so bili tudi govori. Prvi je govoril v kasteljančini Joško Lojk in nato Rihard Bevič, ki sta oba govorila o pomenu 25. Maja za Argentino, za njimi je govoril tov. Kovač, ki

je pozdravil v imenu podružnice prvo člane z Devota, nato pa ostale udeležence. V prisrčnih besedah se je poslovljal tudi o onih, ki so odšli v domovino, posebno od Karla Kerševana, ki je bil priden društven pevec. Pozabil pa ni omeniti tudi dobrih lovec, ki so ustrelili toliko zajcev, da se je lahko vsak postregel s to divjačino, kolikor se mu je zahotelo.

Priznati je treba, da je bila večerja res zelo okusna, za kar gre čast našim pridnim in dobrim kuharicam. Vsa čast

pa tudi pridnim postrežnicam, ki so skrbele, da so bili gosti hitro postreženi.

Večerja je lepo potekla in v splošno zadovoljnost. Želeli bi bilo, da bi podružnica večkrat kaj takega napravila in kakor se sliši govoriti, že nameravajo "naši lovci" spet v kratkem napraviti pohod na zajce pa ne samo na zajce, ampak tudi na jerebice.

Če ne bo tedaj kakih zaprek, se bomo prihodnjič gostili tudi z jerebicami.

ZA TISKOVNI SKLAD "SLOVEN. SKEGA GLASA"

so prispevali sledeči rojaki:

Cej Ivan	\$ 40.—
Hrovatin Angel	15.—
Požar Franc	10.—
Okroglič Vilko	12.—
Kurinič Franc	10.—
Mikel Anton	7.—
Gec Karlo	6.—
Pečkaj Karlo	6.—
Kodelja Tomaž	7.—
Tašič Tomelko	7.—
Zuželj Anton	5.—
Zadnik Anton	4.—
Taučar Franc	5.—
Švara Roza	4.—
Krstič Ba.	5.—
Orel Franc	4.—
Jelen Karlo	5.—
Pikec Franc	6.—
Jerič Gabriel	2.—
Paulin Karlo	2.—
Božič Alojz	2.—
Peričič Luka	2.—
Dorotič Peter	2.—
Frankovič Andrej	2.—
Badetič Luis	2.—
Bolčić Luis	2.—
Kedre Luis	3.—
Pečenko Silvan	2.—
Guštin Rudl	2.—
Mizerit Karlo	1.—
Gec Angel	2.—
Medved José	2.—
Colja Julij	2.—
Cerkvenik Viktor	2.—
Bikčak Gregor	2.—

Blas Susa	2.—
Krševan Juan	2.—
Baučon Stani	2.—
Badetič Luis	2.—
Simič Franc	2.—
Mastin José	2.—
Fon Stanislav	2.—
Šuligoj Henrik	2.—
Mihelj Stanko	2.—
Srenšek Franc	2.—
Orel Juan	2.—
Terčič Franc	2.—
Vižintin Jože	2.—
Kavčič Luis	2.—
Oslaj José	1.—
Rojaki v Cordobi	56.80

Skupaj \$ 277.80
Prejšnja svota 941.30

Skupna svota \$ 1.219.10

Vsem darovalcem najlepša hvala!

Prevozno Podjetje "GORICA"
Lojk Franc

Villarreal 1476

U. T. 54-5172

TRGOVINA JESTVIN
Srečko Turel
★
TRELLES 1402 U. T. 59-4104

Vlado Krmac:

Anton Aškerc

Pripovedni pesnik, mojster baladne- ga sloga, je bil rojen 9. januarja 1856 v Globokem pri Rimskih Toplicah na Spodnjem Štajerskem; po dokončanem bogoslovju v Mariboru je služboval skoraj 17 let kot kaplan po raznih fah-rah na Štajerskem, dokler ni leta 1898 zaradi nesoglasij z lavantinskim ško- fom, še bolj pa zaradi naprednih nazo-rov zaprosil za upokojeve ter dobil še isto leto mesto magistralnega arhivar-ja v Ljubljani, kjer je umrl 10. junija leta 1919.

Njegov nastop v slovenski književ- nosti v 80 letih preteklega stoletja po- meni prelom z brezidejno, plehko verzi- fikacijo Stritarjevih posnemovalcev, krepak razmah epske snovnosti v pes- mi, vzrok idejno borbene načelne pes- mi. Že takoj v začetku se je Aškerc za- pletel v kulturni boj z ozkosrčnim ka- toličkim ideologom A. Mahničem in z uspehom uveljavil v umetnosti svobo- domne poglede na svet, ne da bi pri- tem prezrl tudi perečih socialnih vpra- šanj.

Realizem Aškerc se je pokazal naj- prej v tem, da se je začel v lagodnem uživanju radovati nad našimi narodni- mi zakladi. V svesti si duševnega bo- gastva svojega plemena, katero je končno tudi doseglo svoj prostorček na soncu, je posegel v globino narodne za- kladnice in nam nasul biserov iz nje, da so se lesketali na soncu in okrasili prsi narodne duše, včeraj še brezprav- ne robinjice. Ti biseri so bili Aškercove narodne balade.

V svojih narodnih baladah je pesnik nedosežen ljudski pripovednik. V sre- do slovenske vasi nas vodi pod vaško lipo, kjer stari ded mladini razklada davne dogodke o slavnih delih naših pradedov iz znamenitih turških časov.

Socialna nasprotja je zgrabil pesnik že v svoji prvi socialni pesmi "Anki" s krepko plastiko. Naroden deseterec, ljubki refreni narodne pesmi: cvetice, sestrice, pogovor s pticami, s potokom. In v sredi tega bujnega pesniškega okvira naenkrat, trda vsakdanjost, pa- dla kakor oster kamen v čisto vodno gladino: "Čemu smo reveži na svetu?"

Obe prvi knjigi "Balade in romance" iz leta 1890 ter "Lirske in epske poezi- je" iz leta 1896 sta brez dvoma najzna- čilnejši še danes živi zbirki njegove pe- sniške nadarjenosti. Manj uspela so njegova kasnejša dela: "Nove poezije", "Četrti zbornik", "Junaki" in druga. Aškerc je ustvaril niz dovršenih balad in romane in celo vrsto daljših pripo- vednih umetnin, med katerimi zasluži prav posebno pozornost venec pesmi o kmetskih puntih na jugoslovanskem jugu: "STARA PRAVDA". Iz odpora do katoliškega svetovnega nazora je v knjigah "Primož Trubar" in "Mučeni-

INDUSTRIJA PAPIRJA

W I D E R

Andrés Fereyra 3965 U. T. 61-2260
Buenos Aires

Krojačnica Stanislav Maurič

VELIKA IZBIRA MODERNIH OBLEK

TRELLES 2642

T. A. 59 - 1232

FRANC BEVK:

"Kaplan Martin Čedermac"

(Nadaljevanje)

Oče mu je bil nekoliko tuj; molčec, vase zaprt človek, ki se ni rad odkle- pal niti svoji ženi, kaj šele otrokom. O da, mati je bila sinu vsa bližja po duši in po sreči.

Nanjo je zmeraj mislil s sladkostjo, a obenem s trpko bolečino, ki mu je porodila vzdih. Stara, zelo stara, kma- ln ji bo devedeset let; lasje so ji bili beli kot sneg. Videval jo je pogosto, prej vsak dan od jutra do večera, ni se zavedel, kdaj se je postarala. Podoba njene mladosti se mu je neopazno zbrisala. Na sliki, ki je visela v izbi, mu je bila nekam tuja. Ali ni bila zme- raj tako zgrbljenih lic, tako sivih las kot zadnja leta? In tako prodirnih oči, ki so ji dobrotno, a obenem ostro, upo- rno strmele izpod širokega čela?

O da! Gospod Martin se je grenko nasmehnil in se ozrl po Katini. Sedela je na petah, stuljena v dve gubi; tudi ona se je bila nekam zamislila... Zno- va se je zastremel po pobočju, kakor da v temi išče pašnikov, ki vise v strmini. Pasel je kože in se brez konca potepal pod košatimi kostonji. Toplo, nežno, kakor daljen odmev pastirske pesmi, se mu je dotaknilo duše. Za brdom, ki se oblastno vzpenja na nebo in zastira zvezde, leži Sušje. Tja je hodil po dva- krat na teden, da ga je silovasi kaplan poučeval v italijanščini... Prihajal mu

je spomin za spominom, prizor za pri- zorom, vsak je bil povezan s kakim drevesom, s kako skalo v tistem bregu. Strma steza, ki ob hudourniku na bliž- njico vodi v dolino. Ista še danes, kot je bila nekdanj, obrasla z grmovjem, po- suta z debelim gruščem, nič se ni spre- menila. Po nji ga je spremljala mati, ko je z očetom odhajal v čedadске šole. Ob cesti, pod hrastom, ki so ga šele pred leti posekali, ga je bila mati obje- la in se razjokala: "O, Martinac, ubo- žec moj!" Pretreslo ga je, ga stisnilo za srce, da je tudi on zahlipal. "Pa ga pelji domov!" je zarenčal oče. Mati je premagala jok, se nasmehnila in se opo- tekla v breg...

Ob tem spominu mu je po toliko le- tih stopila solza v oči... Bil je nena- vadno zmehčan; že ves večer mu je bi- lo, kakor da mu melje srce. Na skrivaj si je obrisal solzo. Vzdihnil je in se pre- plašen, kakor prebujen iz spanja, ozrl okrog sebe.

Pogledal je na uro. Predolgo se je bil zasedel.

"Katina, zdaj pa le! Pozno bo."

V medli, migotajoči svetlobi sta sto- pala navzdol, v temo, kakor da se spu- ščata v črno brezno.

Mati je ležala v gorenji kamri. Te- men, nizek prostor z lesenim stropom in tremi okni. Kadarkoli je Čedermac stopil vanj, ga je obšel močen val tež-

ki" poveljal dobo slovenskega prote- stantizma. Čeprav ni bil socialist, je so- vražil zatiranje človeka, zlasti zasuš- njevanje delavstva.

Kljub raznim pomanjkljivostim v iz- razu in kljub ideološki enostavnosti je bil Aškerc močna, samosvoja osebnost in najnaprednejši duh pri nas ob zato- nu 19. stoletja.

V začetku njegovih pesmi je stal še pod vtiskom narodne potlačenosti in oplašenosti. Vzora sta mu bila S. Gre- gorčič in J. Stritar. Zato so bile nje- gove prve pesmi lirčne in rodoljubne. Kakor Gregorčič je tožil v neki pesmi leta 1882 o potujčeni slovenski zemlji. A značilna je bilo za poznejšega Aške- rca, da že takrat ni samo plakal na gro- bovih, ki so še edini "naši", da bi dol- žil samo "tujega meča", ampak "gla- sovi vetrov", prihajajoči iz potujčene zemlje so mu bili glasovi zamrlih slo- venskih duhov, ne tožečih, ampak ob- dolžujočih nas same, češ, da smo izgu- bili te zemlje, ker smo bili premehki.

Leta 1884 pa je že zapel ono samo- zavestno "Mi vstajamo!", ki se glasi:

MEHANIČNA DELAVNICA

J O S I P H L A Č A

Villa Real 140. J. Ingenieros. U. T. 757-640

KROJAČNICA

CIRIL PODGORNİK

Tinogasta 5206

TOVARNA POHIŠTVA

VINKO ROGELJ

BLANCO ENCALADA 249-261

VILLA ESCASO

U. T. 652-0133

MECANICA y ELECTROTECNICA

E. LOZEJ y W. COX

Avda. Riestra 1115

U. T. 61-0656

FOTOGRAFIČNI ALBUM

JUGOSLAVIJE

Opozarjamo naše izseljence, da si preskrbijo ta dragocen album, ki vsebuje nad 180 krasnih slik mest, vasi, staro in novo življe- nje Jugoslavije.

Za razprodajo imamo na raz- polago še prav malo izvodov in zato podvzajate, da ne ostanete brez tega fotografičnega albuma.

Naroči se ga lahko pri upravi Slovenskega Glasa.

Cena tega je \$ 6.— (po pošti 50 cts. več.)

Mi vstajamo!

Mi vstajamo! In — vas je strah? Pokaj takó hrumite! Slovana se bojite? Teži vam dušo huda vest? In vest vam stiska jezno pest? Bojite se — osvete od množice neštete?

Mi vstajamo! Ni ljubo vam? Mi vstajamo gotovo v življenje svetlo, novo. Nič več ni drag nam spanja mrak, na delo vodi nas korak; noč temna je za nami svobóde svit nas drami.

Mi vstajamo... Poslednji čas!

Mi nočemo umreti, mi hočemo živeti Iz svojih vstajamo moči, četudi smo pozni, mladi: Kaj uk je zgodovine? Bodočnost je — mladine.

Mi vstajamo, mi vstajamo! Če še takó hrumite, če še takó kričite! Pokaj takó jezite se? Nas morda res bojite se? — To naša bo osveta! Napredek je prosveta.

ko opredeljivih občutkov. Da, res, z leti se tu nič ni spremenilo; še predmeti, kakor da se niso postarali. Ista poste- lja kot nekdanj, ista mizica, klop in stenska omarica. In na stenah iste očr- nele podobe s strmečimi očmi svetni- kov. In duh po starini, črvojedini in plesnobi. In še po nečem drugem, skrivnostnem, kar ga je spominjalo na polja, na senožeti, na gozdove in na ži- vino, na vzdih in na molitve. Ko je bil še dijak, je vsake počitnice prebil med temi stenami.

Bolniška postelja, je stala v kotu po- leg stenske omarice. Na mizi so stale stekleničice, kozarec vode in prazna skodelica. In odprta mašna knjiga z velikimi črkami, na nji so ležali naoč- niki. Kazno je bilo, da se bolnica še vedno muči z branjem. Bleda in izsuše- na je ležala pod odejo, obraz ji je bil kot zgubana kepa starosti. Le sive oči, ki so ji mežikale izpod čela, so bile še zmeraj polne ognja.

Zagledala je sina in ni mogla pri- kriti začudenja in strahu.

"Martinac! Ob tej uri? Ali je kaj hudega?"

Martinac! Tako ga je klicala, ko je bil še otrok. In še pozneje. Kadar je stal pred njo, je bil res kljub svojim sivim lasem še ves otrok... Ah, ne, saj nič ni! Kaj naj bi bilo? Opravek je imel v bližini, pa je stopil k nji. Zakaj bi takoj mislila samo na hudo? Posilil je nasmeh in z dolgimi koraki stopil do postelje; stisnil ji je suhe, žilnate ro- ke, ki so ji kot mrtve ležale na odeji.

"Ne vznemirjajte se!"

"Saj se ne", je rekla. "Res ne!"

Njen nasmeh je bil truden, a lep, sve- tel, iz dna duše. Znemirjenja tudi s tem nasmehom ni mogla skriti. Šele prejš- nji dan je bil pri nji. A moralo se je zgoditi nekaj posebnega, da jo obisku- je na soboto, v noči. Oči so ga nemo vpraševale; ni je mogel varati.

Sedel je k postelji.

"Ali vam je slabše?"

"Ne, ne! Kdo ti je to rekel? Prav taka sem, kot sem bila. Kdo ti je to rekel?"

Ne, saj mu tega nihče ni rekel; lah- ko mu verjame. Le tako se mu je zde- lo... Z bistrim očesom je bil opazil, da je mati nenavadna. Ne le zaradi strahu in začudenja nad njegovim nepriča- kovanim prihodom. Ni govorila čiste resnice, ko je rekla da je taka kot po- navadi. Kazno je bilo, da ji nekaj raz- burja dušo in se ji nemir izraža še v iz- sušenih rokah...

Molčala sta in se gledala. Koliko- krat sta se tako molče gledala v oči in se tiho smehljala! To ni bilo nič izred- nega. Pogosto sta bila tudi vznemir- jena, ne da bi določno vedela zakaj. Občutki so se jima prelivali med seboj kakor barve na večernem nebu. Življe- nje je bilo spletlo med njima na tisoče vidnih in nevidnih vezi. Težko bi bilo reči, kateri izmed njiju je bolj navežan na drugega. Čedermacu je mati poteši- la moško hrepenenje po ženski negi in ljubezni. Tudi ona je doživela marsi- katero razočaranje v življenju, šele ob njem se ji je do konca utešilo srce. Sto vezi jo je priklepalo na dom, a se ji je po moževi smrti zazdela domača hiša strašno pusta in prazna. Ko se je ože-

Srečanje z domovino

Mizar Anton Milost se je vrnil v
Vipavsko Dolino

Par dni potem, ko je "Partizanka" prispela v domovino, je "Borba" v Beogradu priobčila članek tov. Davora Čulić, ki je potoval s "Partizanko", kot zastopnik "Borbe".

Ne zameritom tov. časnikarju Čuliću, ko priobčuje tako obširno reportažo tov. Milosta v "Borbi". Tov. Milost je seveda nekoliko pretiraval dogodke svojega življenja in ako bi bil v resnici tako navdušen borec, bi lahko po svoji zmožnosti kaj več doprinesel za napredek naših organizacij v tujini. Bolezen vseh onih, ki odpotujejo v domovino je, da kažejo svoje velike zasluge in navdušenje, kar pa je vse brezpomembno. Tisti, ki odpotujejo v domovino, upamo da se vračajo iz zavednosti in ljubezni do nove Jugoslavije ter pripravljeni vršiti tam delo, kjer ga potrebujejo. Vrniti se moramo le z dobro voljo do dela, da pripomoremo ljudstvu za čimboljšo in hitrejšo izvršitev začrtanega dela.

Članek objavljen v "Borbi" je zelo važen in čeprav se v njem imenuje le tov. A. Milost in družino, smatramo, da se splošno vsebina naša na vse one rojake, ki so se vrnili v domovino, zato ga tudi v celoti objavljamo.

...

Na tisoče Slovencev je bežalo izpod fašističnega terorja za časa, ko je mizar Anton Milost zapustil črtnice v Vipavski dolini ter odšel v tujino. Italijanski karabinerji so preganjali in zapostavljali Slovence, zapirali šole in slovenska društva, prepovedali so, da se govori slovenski jezik in Vipavski kraj bi moral po njihovem načrtu postati del Italije. Nekega dne so karabinerji polskali tudi Antona Milost. Težko mu je bilo ločiti se od slovenske doline. Anton se je poslovil od svoje žene, pomiloval je objokano Emo, ter prekora-

čil mejo. To je bilo v januarju 1927. leta. Anton Milost ni hotel iti daleč od rojstnega kraja, od njiv posejanih s žitom, vinogradov in šumovitih jelk. Medtem ko v Jugoslaviji, ga je čakalo ponižanje: rekli so mu, da je Italijan in da ne sme ostati na jugoslovanskem ozemlju. Tako se je godilo tudi ostalim ubežnikom iz Slovenskega Primorja in Istre.

Nobeden ni spremljal mizarja Antona ko je odhajal v Južno Ameriko, nobeden mu ni nudil pomoči, niti mu ni rekel ob ločitvi lepe besede. Čez nekoliko mesecev je odšla za njim tudi njegova žena. V rojstnem kraju je ostala enoletna Ema, prepuščena v oskrbi sorodnikov in dobrih sosedov.

To je bilo pred 20 leti, težka leta ko so se prebivalci Vipavske doline borili za svoj jezik, za svoje običaje in svobodo. V teh letih so izseljenci v tujini služili kruh, dajali svojo mladost in moč po ravninah Argentine, po gozdovih Čaka in po petrolejskih ležiščih Comodoro Rivadavia. Po mestih so kopali jarke in tunele podzemeljskih železnic. V letih krize so hodili iskati dela po širni Argentini.

Povratak v rojstni kraj

Ko so v Vipavski dolini odjeknile osvetniške puške slovenskih bataljonov, njihov odjek so čuli na tisoče kilometrov oddaljeni izgnanci iz Slovenskega Primorja. Spremljali so s ponosom borbo svojih domačinov, divili so se jim, prepevali so njih pesmi. Končno je Slovensko Primorje dočakalo dan svobode za katero se je borilo in dolgoletna želja izseljencev, da se vr-

RADIO

Izdelovanje novih aparatov ter
vsakovrstna popravila izvršuje
JAKOB KREBELJ
CESPEDES 3783 (vokal Avda. Forest
Tel. štev. 54 - 4650

nejo na rojstno grudo, postala je deljstvo.

Izpolnila se je tudi želja Antona Milosta. S prvim transportom izseljencev iz Južne Amerike, se je vrnil v domovino. Srečen je bil ta dan za Milostovo družino in predstavljal si je kako dela v mizarški zadruzi v Novi Gorici ter kako njegova dva sina, rojena v tujini, odhajata na prostovoljno delo s prvo mladinsko brigado iz Južne Amerike. Sedaj je bil gotov, da v novi Jugoslaviji se mu ne bo pripetilo ono kar se mu je pred dvajsetimi leti ter da se mu ne bo treba skrivati pred italijanskimi fašisti.

Parnik se je približeval obalam domovine, spomini so se vedno več obujali. Pred očmi Antona Milosta se je pojavljala ozka steza, Trnovski gozd, raztrešene vaške hiše, polje pod cesto posejano s pšenico in stari oreh pred hišo, katerega dva človeka nista mogla, da ga objameta. Kako pa sedaj vse to izgleda? V pismih, katera so prihajala od doma njegova hči Ema, sedaj že odraslo dekle, je pisala o rojstnem kraju, o ljudeh, o zgradnji novega življenja. To mora vseeno drugače izgledati kadar se vidi vse z lastnimi očmi.

V mraku na palubi parnika so Slovenci iz Vipavske doline prepevali svoje lepe pesmi, katere so bile polne radosti in upanja. One so oživiljele spomine na mladost, na dobo kadar so jih kot zverino preganjali po Vipavski dolini. Pel je tudi Anton Milost, prepevali so tudi njegovi sinovi, enako kakor se poje v starem kraju kadar

Franc Može

Tehnični konstruktor

TOVARNA MOZAIKA

VILLA A. GIARDINO Est. Thea

HUERTA GRANDE — T. A. 43

se vrača iz polja in ko se nad dolino spu-
sti tiha noč polna zvezd.

Anton je že v Splitu občutil ogromno ljubezen s katero se v starem kraju prika-
kuje izseljenca. V reško pristanišče je "Partizanka" priplula naslednji dan. Anton je bil s svojim na prvi palubi in je gledal, da bi med množico ljudi, ki so pričakovali ladjo spoznal svojo hčer. Spominjal se je njenega detinsekga obraza, njenih solznih oči, ko se je pred 20 leti ločil od nje. V roki je držala sliko starišev in bratov. To je bila tekstilna delavka Ema, hči izseljenca Antona Milost. Ona je prva spoznala svojce. Z solzami v očeh, klicala jih je po imenu in mahala z roko v pozdrav. Tisto noč v Milostovi kabini se ni spalo. Ema je morala staršem in bratom pripovedovati o rojstnem kraju ter odgovarjati na sto vprašanj. Zjutraj so šli s skupino izseljencev proti Vipavski dolini.

"Gledaj sin, kako je tu pri nas" ...

Predel med Reko in Postojno je mnogo lepši in veselejši, kakor je bil pred dva-

HERRERIA DE OBRAS BRATA RIJAVEC

Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela

Segurola 1608-14

U. T. 67 - 6250

Buenos Aires

HERRERIA DE OBRAS

HUMAR y MAKUC

Av. Central 3720

Calle No. 2 3729

U. T. 741-4520

RESTAURACIJA

"PRIŠKODNIKU"
Kroglišče in Keglišče

Jožef Škodnik

Añasco 2652

U. T. 59-8995

nil starejši sin, Bepac, je bila odveč, vodstvo gospodinjstva ji je zdrknilo iz rok, a nji je bila skrb življenjska potreba. Tedaj se je s sedemletno Katino zatekla k sinu. To je bilo že davnaj, že več kot trideset let je od tega. V letih, ki so sledila, sta se do dna spoznala; pogosto sta isto mislila, isto čutila. Kadarkoli so ga mučili dvomi, jo je vprašal za svet. Zajemala je iz globokih življenjskih izkušenj, zmeraj je našla pravo pot.

Poslednja leta je bila hudo oslabela; le s težavo se je vlačila okrog, a svoje oslabiljenosti ni hotela priznati. Pred letom je bila nenadoma legla in začela siliti od hiše. Upiral se je: pri njem naj ostane, s Katino ji bosta stregla, saj bi bilo sramotno — a se ni hotela vdati. Nikoli ni izrekla kake neprethtane besede, ni poznala vrnitve. Morda je slutila, da bo dolgo ležala in mu ni hotela biti v napotje. Natihem se ji je vsa leta tožilo po domu, v katerem je preživela svoje najlepše in najbridkejše ure. Doma je imela izgovorjen kot; vsa leta ga ni uživala, zdaj bo tam umrla. Pri njem ostane Katina, revica, nekam čudaška in nepreračunljiva — kam naj se sicer dene? Vzgojila jo je za naslednico, zato se njegovo življenje po materinem odhodu na zunaj nič ni spremenilo. Vendar je bolnica še v postelji ležé noč in dan skrbela: "Ali ti Katina v redu postreže, Saj me ne pogrešaš prehudo?" Da, da, vse je v redu, nič naj je ne skrbi. In vendar ni bilo tako kot nekaj. Tega ni mogel povedati, to je samo čutil.

Katina se je trudila, da bi prevzela

tudi materino skrb. Kako neboljeno, smešno, brezplodno je bilo njeno prizadevanje! Noči, v katerih ni mogel spati; rad bi bil stopil v materino sobo in ji razodel svojo glodajočo misel. Saj mu ni vedela vselej pomagati, a ga je vsaj razumela. Kakor kruha je potreboval duševne vezi s kakim človekom. Obiskoval jo je, da sta drug drugemu potožila in se razgovorila. Prihajal bi bil še pogosteje, a se je mati odločno uprla. "Nisi več mlad, da bi vsak dan letal po strminah..." Da, govorila je resnico, mlad ni bil več, to je čutil... Sedel je ob njeni postelji, a sive, ostre oči so neumorno odkrivale najrahljši vzgib njegove duše.

"Kako da je prišla tudi Katina," "Tako", je pogledal v steno. "Spremila me je."

Ni ji mogel lagati. Saj zato je tudi prišel, da ji pove. A kako naj začne? Glas se mu je tresel in mu zdaj pa zdaj umiral. Kako strahotno se je zavzela! Vendar je opazil, da ni bila čisto nepraviljena. Bilo mu je jasno, odkod nemir, ki ji je trepetal še v prstih.

"Pa zakaj? Zakaj?" V izbi je bilo soparno, zadušno; Čedermacu je mrzel pot stopal na čelo.

Dvignil se je in vznemirjen stopil od stene do stene. V tistem trenutku bi bolnice ne mogel gledati v obraz. In vendar mu ni ušlo, kako so se ji ustnice bolestno napele in kako gledajo sive oči za njim.

"Torej je res? Že so bili prinesli okrog, a nisem mogla verjeti. Martinac, slišiš, nisem mogla verjeti... Ali je res?"

Bilo je, kakor da ji od dušne stiske ostaja glav v grlu, slišati je bilo le težko umljivo šepetanje... Ošinil jo je z bežnim pogledom in prikimal. Nato je bilo nekaj časa vse tiho, slišati je bilo le korake po podu. Čez čas se je Čedermac ozrl — mati je bila zamižala, trdo zamižala, ležala je kot olesenela. Tako jo je videl prej le dvakrat v življenju, takrat, ko se je bila zatopila v svojo najglobokejšo žalost. Kakor da se je vsa potuhnila vase, v najskrivnejši kotiček sreča, in trpi. Izpod trepalnic ji je pritekla solza in se ji samotna zalesketala na zgubanem licu.

Vznemiril se je, grenek občutek mu je kanil v dušo. Ne bi ji bil smel s tem obteževati srca. Pa saj bi bila tako izvedela. Saj ji je bilo že prišlo na uho. Novica se je širila kot požar. Tega bi ne mogel preprečiti. Tega bi nikomur ne mogel prikriti. Poznal je njene občutke. Prizanesljiva nasproti človeškim slabostim, a obenem tako globoko verni. Ne, niti z najrahljšo mislijo ni kdaj podvomila. Vse, kar je bilo v najrahljši zvezi z vero, do skromne podobice v mašni knjigi, ji je bilo nedotakljivo in sveto. Tako je vzgajala tudi njega. Obšlo jo je začudenje, ji kot z ognjeno iglo prebodlo srce.

"Mati, ne vznemirjajte se!" je rekel proseče in stopil do nje. "To vam le škoduje."

Odprla je oči in se medlo nasmehnila.

"Martinac, saj ne bomo razumeli", ji je tožeče prišlo čez ustnice. "Saj ne bomo nič razumeli. Kaj praviš? Kako

smo to zaslužili? S čim smo se pregrešili?"

Poizkusila je dvigniti roke, da bi jih sklenila, a so ji kot brez moči zopet pale na odejo.

Molčal je.

"Bog, ki je vsem enak oče, tega ne bo dopustil."

"Bog tega ne bo dopustil", je Čedermac brez misli ponovil za njo.

"Saj sveti oče tega ne bodo dopustili. Nadškof tega ne bodo dopustili..."

"Ne, sveti oče tega ne morejo dovoliti. Nadškof tega ne morejo dovoliti..."

Pod vtisom vročih materinih besed je to v tem trenutku samemu sebi verjel. Dvom, ki ga je obšel še po poti, mu je kopnel.

Rahlo pomirjen, na videz miren je zopet sedel k postelji. Ni mu bilo do smeha, le zaradi matere se je nasmehnil. Tudi mati je bila videti pomirjena, kakor da so jo potešile izgovorjene besede. Gledala ga je z milobnim izrazom v očeh.

"In kaj boš storil jutri, Martinac? Kaj boš storil? Jutri je nedelja..."

Zdrnil se je; besede so ga zadele v najobčutljivejši živec. Da, jutri je nedelja. Še nekaj ur je do jutra. Prej je odganjal misel na to, zdaj mu je pekoče legla na dušo.

"Ne vem," je vzdihnil. "Nič se nisem zavezal, a vendar ne vem, kaj naj storim. Kaj mi svetujete, mati?"

setimi leti. Pomlad je okinčala bregove in livade, drevje je ozelenelo in cvetje že poganja. Iz primorskih planin je pihal lahki veter poln svežosti.

— "Gledaj sin, kakor je tu pri nas" — in fantje so se približali k oknu in gledali, kako je lepa njih zemlja. Vlak brzi po tračnicah, vzpenja se v hribe in se spušča v doline. Pojavlja se vas za vasio, ljudje ob železnici pozdravljajo izseljence iz Južne Amerike z lepim slovenskim jezikom.

Mlada delavka iz tekstilne tovarne, srečna, da lahko pripoveduje svojim o borbah slovenskih partizanov, o mladinskih delovnih akcijah, o delavskih udarnicah iz njene tovarne. Ko bi ne bilo ob železnici ostankov ogradja požganih vagonov in drugih sledov borbe, katera je vihrala v teh krajih, bi bratom Emina pripovedovanja o borbi izgledala kot preteklost. Sedaj se vidi po polju ljudi, ki obdelujejo njive, delavci hitijo na delo, iz tovarniških dimnikov gre dim; v svobodni zemlji se ustvarja novo življenje.

— "Čuješ hčerka — vpraša Anton —, kaj je z onim poljem pod cesto, ali je na njem posajen krompir?"

Odgovor je potrjen. Tudi za časa vojne je Ema obdelovala polje. Vojska je potrebovala hrane in prav tam pri črešnjah, ki prve dozoriijo v tem kraju, so Nemci ubili tovariša, ki ji je pomagal pri izkopavanju krompirja. Takrat so tudi na njo streljali.

— "A trte na hribčku in pred hišo še rodijo?" — je vprašal oče.

— "Da, trte rodijo in to vsako leto boljše."

Ema je nato povedala očetu o usodi njegove mizarske delavnice v Solkanu. Italijani so izropali delavnico, odnesli orodje in vničili prostore. Sedaj je tam mizarska zadruga, a delavnica je lepša kakor je bila prej. In on, oče, se mora zaposliti tam.

"Dobrodošli, tovariši, v našo vas!"

Čim bolj so se bližali rojstni vasi, Milost čim bolj je bila žena so vse bolj spoznavali, vsak ovinek, vsak hrib in vsak graben. Iz pisem, katera so prejeli od doma, vedeli so za kraje, kjer so se razvijale borbe, kjer so bili streljani borci in talci, Marijanu in Ivanu so kazali meje in gaje, od koder so edince Devetega korpusa napadale Nemce. Vedeli so za kraj, kjer je pokopan narodni heroj Vojko Premrl, in Irma je izpopolnjevala pripovedovanje staršev. Boljšega vodnika, kakor je ona, bi se ne našlo po teh krajih. Ona si je zapomnila datume borb, zmage partizanskih enot, imena brigad in divizij.

Nenadoma se je zkozi okno vlaka pojavila rojstna vas Črniče. Na prvi pogled je izgledalo, da se vas ni mnogo izpremenila: ponekod nova hiša, in meja je izgledala nekoliko gostejša.

Šele ko je Anton vstopil v vas, je videl na solskem zidu požgano tablo, na katero so prebivalci Črnič napisali svoje izgube za časa borbe; mnogo mrtvih in pogrešanih.

SPLOŠNO STAVBENO MIZARSTVO
ANTON FORNAZARIĆ
España 558 — J. Ingenieros — F. C. P.
U. T. 757 - Santos Lugares - 271

K R O J A Č N I C A
Franc Melinc
Paz Soldan 4844 U. T. 59-1356
Buenos Aires

Dr. CONSTANTINO VELJANOVICH
Sala especial para tratamientos del reumatismo y sala de Cirugía
Atiended: Lunes - Miércoles y Viernes
Pedir hora por teléfono
Defensa 1153 U. T. 34-5319

nih. Največje poslopje, bivša karabinirska postaja in vaška šola sta pogoreli. Po vijačajo in jim gredo naproti. Antona poznajo jugasti stezi so se napotili proti rojstni hiši. Ljudje jih od vseh strani pozdravljajo prijatelji.

"Prišel si, stari?"

"Prišel sem, prišel, Franc."

"A otroci, so tvoji?"

"Da, otroci so moji, vidiš, kar celi fantje. Kako pa ljudje živite?"

"Dobro, Anton, med vojno smo mnogo pretrpeli, ampak sedaj je vse dobro."

Kup otrok spremlja Milostove do hiše, najmanjši jih grabijo za roke, starejši jih obsipavajo z vprašanji, ako se bodo vrnili tudi njihovi sorodniki. Na pragu rojstne hiše je pričakovala Antona s solznimi očmi stara mati, brat in njegova družina. Tihi vipavski dom je napolnila neizmerna radost...

Na vasi so zvedeli, da se je Anton Milost vrnil iz Amerike. Zapustili so polje, ko so slišali vest o Antonovem prihodu, v hišo so prihiteli vaščani in prinesli s seboj sveži vonj zemlje, pozdravljajoč starega tovariša.

Nizka hiša je bila ta večer polna ljudi. Anton je z vsakim spregovoril nekaj besed, razgovarjal se je, kakor da je včeraj odšel.

Mogoče bi Anton ta večer ostal doma in se razgovarjal s svojci, da ni prišla Irma in prinesla vest, da se bo čez nekaj časa pričela svečanost v vaškem domu, kjer se vrši prireditve v čast sedemletnice ustanovitve Osvobodilne Fronte in tam bo zbrana vsa vas. Pionirski zbor je ravno pel, ko so vstopili Anton in njegova družina. Ljudje so se umačnili, da jim napravi prostor. Nekoč se je Anton v tem domu sestajal s prijatelji, prepevali so rodoljubne slovenske pesmi in imeli tajne seje. Nekoč so navalili oboroženi karabinerji ter jih napadli in pozaprl, toda sedaj se v tem istem domu svobodno prepevajo borbene partizanske pesmi in se svečano praznuje dan, ko je slovenski narod izvojeval neodvisnost in svobodo.

Otroci so recitali pesmi Otona Zupaničja, nato je pel zbor in vaška učiteljica, Marica Paljanc, je lepo govorila o značaju Narodne Fronte, o dolžnostih, ki čakajo čepničkovce pri izvedbi petletke. Učiteljica ni pozabila pozdraviti povratnike iz Amerike: "Spet so med nami" — je rekla — "naši ljudje, ki so pred 20 leti morali bežati iz rojstnega kraja, in sedaj, evo jih, vrnili so se, da nam pomagajo. Zapustili so zemljo, v kateri jim je bil kruh grenak, zemljo bogastva, v kateri je delavski sloj

Franc Štekar
STAVBINSKI PODJETNIK
Ramón L. Falcón 6371
U. T. 64-3084

TRGOVINA JESTVIN
"PRI ČERNICU"
C. Ramón Lista 5651 - U. T. 64-1509

MERCADO
"Las Magdalenas"
CARNICERIA — RAUBAR
Puestos 21, 24, 25. Avda. Fco. Beiró 5276

G. JERKIC & P. ROJC
"HOTEL ALPINA"
Nasproti postaje "Huerta Grande"
SIERRAS DE CORDOBA
Med gorami v višini 1000 m.
ODPRT CELO LETO,

siromašen, in prišli so v svoj rojstni kraj, kjer jih ne bo nihče izkorščil, kjer bodo delali za sebe, za svoje otroke, za svoj narod. Dobrodošli, tovariši, v našo vas!"

"Dobrodošli!" so pritrdili čepničkovci in pozdravili Antona in njegovo družino, kateri je odšel k svojemu sorodniku Francu, a fantje so pa ostali z vaško mladino. Marjan je pripovedoval o težkem življenju v Ameriki, o stradanju 17-letnega mizarskega pomočnika, ki je delal mnogo več, kakor odrasli delavec.

Kmalu se je začela razlegati slovenska pesem in tudi fantje mizarja Antona so peli lepo, kakor njihovi tovariši, tako kakor da so tukaj rojeni in odrasli.

Obisk Novi Gorici.

Prvo vstajanje sonca v rojstnem kraju so Milostovi pričakali na nogah. Ema je prinesla prva črešnje iz vrta izpred hiše. Marjan in Ivan sta pretekla vse bližnje vaške njive, a njih oče Anton se je z užitek umil v hladni studenčnici in se je odpravil v breg, kjer je s pogledom zajel vso vas in dober del Vipavske doline. Nato so se vsi napotili v Novo Gorico. Oče je želel, da si v Solkanu ogleda mizarsko zadrugo, kjer bo delal, in da pokaže fantom, kje se je sestajal s tovariši. Ali vse več ji hje mikala Nova Gorica. Hoteli so videti prva dela pri dviganju novega levega mesta.

Solkan, predmestje Gorice, kateri je na Jugoslovanskem teritoriju, je bil ves v državnih in republikanskih zastavah. Pre-Fronte. Na drugi strani bodeče žice je bilo bivalstvo je proslavljalo dan Osvobodilne pusto. Karabinerji in italijanski vojaki so stali ob meji, ki je na umeten način razdvajala del slovenskega naroda.

V ulici onkraj mesta — pokazal je Anton svojim sinovom — živijo samo Slovenci in ona hiša z zelenimi vratmi je bila naša šola...

Do mizarske delavnice, katera je bila v Solkanu, je bilo še nekaj kilometrov hoda. Skozi središče mesta bi se lahko prišlo v desetih minutah, ampak to ni mogoče, ker je na drugi strani meja.

"Tukaj smo mi Slovenci", so se pričeli

Recreo "Europa"

Pripraven za nedeljske izlete v Tigro.
Prevoz s postaje Tigro FCCA. do Recrea in Maraj.
Lastnika

BRATA ROVTAR
Tigre FCCA. — T. A. 749 - 589
Rio Carapachay

F. H. RADILAK

FIAMBRERIA — Puesto No. 8

Mercado "Las Magdalenas"

Fco. Beiró 5276 — T. A. 50-6990

napisi na hišah. Mnogo teh ljudi je poznal Anton še iz svoje mladosti. Koliko je tu domačih ljudi umrlo za svobodo svoje grude! Evo tukaj je hiša Jožeta Srebrničja, prvoborca za svobodo slovenskega naroda, ki je umrl 1944. leta. Anton je prečital napis: Za narod se je boril, za narod je umrl, a v narodu živi. Milostovi so sledili po okrašenih solkanskih ulicah in se pridružili skupini pionirjev, ki so nosili cvetje, da oplešajo grobove padlih partizanov.

Tu so se srečali z materjo padlega borca Gomiščeka, ženo borca, ki je skupno s sinom in 13 partizani, katerih kosti počivajo v skupnem grobu, ki so se borili za osvoboditev Gorice.

Novo življenje.

Vse, kar so Milostovi fantje doživeli prvega dne v rojstnem kraju, jih je tako navdušilo, da so se še bolj zaljubili v svojo domovino. Ko so na večer hodili po široki cesti, ki postane središče Nove Gorice, so srečali brigado mladih graditeljev. Na njihovih prsih so imeli znake, ki so jih dobili pri gradnji mladinske železnice in pri drugih delovnih akcijah. Milostovi fantje so se takoj sprijateljili z najboljšim brigadirjem iz Hrvatske. Čez nekoliko dni bosta tudi Marjan in Ivan odšla s prvo mladinsko brigado iz Južne Amerike, na gradnjo avtomobilske ceste Beograd—Zagreb. Oče Anton bo delal v mizarski zadrugi v Solkanu, kjer bo doprinesel svoje bogate izkušnje ostalim delavcem. A sestra Erna? Ona bo pa šla v svojo tekstilno tovarno, da tam tekmuje z najboljšimi. Tako se bodo člani družine Milost oddolžili domovini za njeno ljubezen, s katero jih je sprejela, ter jim omogočila povrnitev.

Davor Čulić.

Dr. Francisco José Cespa

DENTISTA CIRUJANO

Consultas de 15 a 20 hs.

Coronel R. Lista 5096

T. A. 50 - 5782

FABRICA DE MOSAICOS

ALBERTO GREGORIĆ

Venta de materiales de construcción

Avda. Fco. Beiró 5671 U. T. 50-5383

ELECTRICIDAD Y PLOMERIA

JOSE RADAN

Bernaldez 1550

Buenos Aires

JUGOSLOVANSKA GOSTILNA

Pripravní prostori za kroglanje

JANKO POLIAK

Ituzaingó 4267

MUNRO

Tiskarna "Córdoba"

Tiskarsko podjetje naših rojakov

Ferfolja, Baretto & Paškulin

Izvršuje vsakovrstna tiskarska dela

BUENOS AIRES

Gutenberg 3360

T. A. 50 - 3036

Nasproti postaje tramvaja Lacroze na Avenidi San Martín

LA VOZ ESLOVENA

EDITADO POR LA SOCIEDAD YUGOESLAVA "HOGAR POPULAR ESLOVENO"

POMEMBNA DELOVNA ZMAGA ČRNOGORSKEGA NARODA

Dne 1. maja je bilo izročenih prometu prvih šest kilometrov železniške proge Nikšić—Titograd, in sicer od postaje Nikšić do izhodne strani prekopa Budoš. Ta prekop predstavlja najtežji objekt na vsej progi. Požrtvovalnost minarjev je omogočila, da je bil ta prekop prebit 11 dni pred rokom in 6 dni pred izrečeno obvezo. Ta pomembni uspeh ni samo stvar graditeljev, ampak izraža hkrati tudi pohvalo vsemu črnogorskemu ljudstvu, ki najživahneje in najbolj prizadevno sodeluje pri izgradnji tega objekta, ki je največji v Črni gori v drugem letu petletke. Železniška proga Nikšić—Titograd je zagotovilo gospodarske krepitve Črne gore ter njenega delovnega ljudstva.

TRGOVINA JESTVIN

PETER ČUČIĆ

Excelsior 1500 - U. T. 757-301, Sáenz Peña

RESTAURANT

MIRO MERKUZÁ

LORIA 472

TISKARNA

Rudolf Živec

SARMIENTO 40

Caseros

T. A. 757 (Santos Lugares) 1101

KROJAČNICA "LA TRIESTINA"

Izdeluje po najmodernejšem kroju

DANIJEL KOSIĆ

Calderón 3098 - Devoto - Buenos Aires

T. A. 50 - 6228

Reinaldo Wasserman

MEDICO

Nazca 2381

U. T. 50-2845

TRGOVINA JESTVIN "TRST"

STANKO MIHELJ

Charcas 3120

U. T. 72-4957

Dirección - Proyección - Construcción

Roberto F. Levpušček

Luis tok

TECNICOS CONSTRUCTORES

CALCULOS DE ESTRUCTURAS

METALICAS Y HORMIGON

ARMADO EN GENERAL

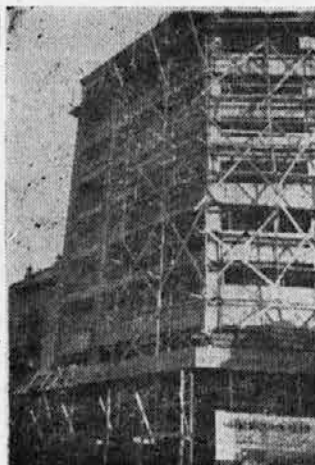
PLANOS—TRAMITES—FIRMA

ESCRITORIO:

T. A. 50 - 8037

CALDERON 3062

Buenos Aires

TRADUCTOR PUBLICO

Esloveno, servio-croata, checoslovaco y demás idiomas europeos. Extracciones de partidas para jubilaciones ferroviarias y para el Instituto Previsión Social.

SAN LORENZO 937

ROSARIO (STA. FE)

NOVO STAVBENO PODJETJE

R. Strehar - J. Lisjak

Calle FRANCISCO BAUZA 2694

T. A. 64 - 1509

Za kalkulacije, Proračune in Firmo obrnite se do novega konstruktorja

RUDOLFA STREHAR — Zasebno: Calle Dublin 4218 - T. A. 51 - 5035

Restavracija

A. BENULIĆ & KRESEVIĆ

Izborna hrana

Zmerne cene

CHORROARIN 596

LASTNA PEKARNA in TRGOVINA JESTVIN

"TRISTINA"

Lastniki:

KUKANJA in BRATA GEC

25 de Mayo 2606

CORDOBA

EDINA SLOVENSKA ESTAVBENIKA V SAAVEDRI

ANDREJ BOŽIČ in SIN

Tehnična konstruktorja

Ruiz Huidobro 4554-58

U. T. 70-6112

Krojačnica

LEOPOLD UŠAJ

Avda. FRANCISCO
BEIRÓ 5380, Dep. 2

T. A. 50-4542

VILLA DEVOTO

PIVARNA — Kroglišče in Keglišče PODGORNIK FRANC

Warnes 2113

La Paternal

RUDOLF KLARIĆ

INDUSTRIJA ELEKTRIČNIH IZDELKOV

JOSE BONIFACIO 663

BUENOS AIRES

SLOVENSKA JURIDIČNA PISARNA

Odškodnine, Odslovitve, Nezgode, Dedščine in vse Sodnijske Tramitacije

Uradne ure: od 18 do 20

DIAGONAL NORTE 1119 - Piso 8

Escritorio 823

(Nasproti Obelisku)

T. A. 35 - 6243

Buenos Aires

RESTAVRACIJA IN BAR BILLAR

— Vsakovrstna domača prehrana. —

LASTNIK: **Peter Benčič**

INDEPENDENCIA 4202 vogal MARMOL

BUENOS AIRES

Dr. A. Kirschbaum Dra. María Kirschbaum

ZOBOZDRAVNIKA

LOPE DE VEGA 3271

T. A. 50-7387

Stavbinska Kovača

G. STAVAR & K. KALUŽA

Laprida 2443

Florida, FCCA

Slovenska Cvetličarna "LOS ALPES"

Hostar Antor

Triunvirato 4223

U. T. 51-0732

SLOVENSKA BABICA

Filomena Beneš de Bilek

LIMA 1217. U. T. 23-3389, Buenos Aires

Quesería y Fiambrería "LA IBERICA"

de Cuervo y Fernández

Avda. Fco. Beiró 5399 — U. T. 50 - 8568

FIDEOS FRESCOS

de NATALIO DOMINI

Bazurco 3425

U. T. 50-8913

RAZPRODAJA KRHA

TROBEC GUŠTIN

Dovažam na dom

Heredia 477

U. T. 51-7165

Foto - Arte MARCOS

Najpopularnejša na Dock Sudu

Facundo Quiroga 1325

U. T. 22-8527

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO

Kovinska Okna in Polkna

FRANC BANDELJ

Avda. de los Incas 5021

U. T. 51-5184

PRODAJALNA - TOBAKARNA

Prodaja raznih časopisov, revij, slaščic ter raznovrstnega moškega in ženskega perila.

VLADIMIR BENKO

Avda. Francisco Beiró 5709

VILLA DEVOTO - BUENOS AIRES

BAZAR "DANUBIO"

D. UGLESSICH

Avda. San Martín 2902

U. T. 59-0838

VUGA ALFONS

KONTRATIST STAVBINSKIH

CEMENTNIH DEL

Specialist v cementnih ogradjih

in stopniščih

Se priporoča rojakom

ESPINOSA 2576 — T. A. 59 - 6772

Buenos Aires

RESTAVRACIJA

IVANČIĆ RUDOLF

Añasco 2622

Talleres Gráficos "CORDOBA"

Gutenberg 3360 - 9-VI-1948